24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6417 16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1907 ՈՒՐԲԱԹ 16 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 1 MARS 1907 24me année № 6417

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 90 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 դրուշնոց փուլ
1 մեճ.ի հաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارە ولك
درعلیه ده غلطه ده آره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԱՆՇԱՐԺ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ ԳՐԱՒԻ ԴՆԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

(ՊԷՅԸ ՊԻԼ ՎԷՖԱ. ՊԷՅԸ ՊԻԼ ԻՍԹԻՂԼԱԼ (*)

Նախորդ յօդուածով (Արեւելք Թիւ 6405) գրաւը (ռէհն, gage) բացատրած ատեննիս, կ'ըսէինք, որ անշարժ կալուածները (տուն, խանութ, գետին եւայլն) գրաւի դնելու մասին Օսմանեան Օրէնսդրութիւնը հաստատած է երկու մասնաւոր եղանակներ. պէյը պիլ վէֆա, պէյը պիլ իսթիղլալ։

Պէյը պիլ վէֆա կամ վէֆաէն պէյ կը կոչուի երբ մէկը՝ իր մէկ ինչքը ուրիշի մը սաչափ գումարի մը կը ծախէ, պայմանաւ որ այդ գումարը մինչեւ որոշեալ ատեն մը հատուցանելով կարենայ ծախած ինչքը ետ ստանալ։

Այսպէս, երբ օրինակի համար, Ա. իր մէկ տունը Բ.ի 200 ոսկիի ծախելով պայման դնէ որ տարիէ մը վերջը կարենայ 200 ոսկին հատուցանելով տունը ետ ստանալ, այս գործողութիւնը կը կոչուի պէյը պիլ վէֆա կամ վէֆաէն պէյ։

Ինչպէս կը տեսնուի, վէֆաէն պէյով ինչք մը գնողը այդ ինչքին վերջնական, վճռական սեփականատէրը եղած չըլլար, այլ անոր առժամեայ, պայմանաւոր սեփականատէրը։ Մինչեւ որոշեալ պայմանաժամին լրանալը (վերի օրինակին մէջ տարի մը) անիկա սեփականատէր կը նկատուի. պայմանաժամին լրանալէն վերջ սեփականատէր ըլլալէ կը դադրի երբ ծախողը վաճառման գինը (վերի օրինակին մէջ 200 ոսկի) հատուցանելով՝ ծախած ինչքը (վերի օրինակին մէջ տուն) ետ ստանայ։

Վէֆաէն պէյը՝ գաթիյէն պէյ՚ն անով կը տարբերի ուրեմն, որ մինչ գաթիէէն պէյով ինչք մը գնողը այդ ինչքին բացարձակ տէրը կը դառնայ, վէֆաէն պէյով ինչք մը գնողը, այդ ինչքին վերջնական ու բացարձակ տէրը չըլլար, ստիպուած ըլլալով ինչքը ետ տալ, եթէ ծախողը որոշեալ պայմանաժամին վաճառման գինը հատուցանէ։

Ինչք մը այսպէս ծախելու եւ որոշեալ ատենէ մը վերջ, անոր վաճառման գինը հատուցանելով զայն ետ կարենալ պահանջելու սոյն օրինական տրամադրութիւնը, գործնականին մէջ հայթայթած է պարտուց ապահովութեան ընթացիկ եւ դիւրին եղանակ մը։

Յաճախ կը պատահի որ մէկը դրամի պէտք ունենայ, բայց վարկ (crédit) կամ գրաւի տալիք բաւականաչափ շարժուն ինչք չունենայ եւ միւս կողմէ չուզէ ալ ունեցած անշարժ ինչքը, տուն, խանութ եւայլն վերջնականապէս ծախել, ձեռքէ հանել. սոյն պարագային կրնայ պէտք ունեցած դրամը գտնել անշարժ ինչքը վէֆաէն ծախելով։ Այսպէս, ենթադրենք որ Ա. 200 ոսկի արժող տուն մը ունենայ եւ 100 ոսկիի անհրաժեշտ պէտք ունենայ։ Այս 100 ոսկին չի կարենայ գտնել ոչ իր պարզ ստորագրութեամբ, ոչ երաշխաւորով. գրաւի տալիք բաւականաչափ շարժուն ինչք ալ չունենայ եւ չուզէ 200 ոսկի արժող տունը վերջնականապէս ծախել, ձեռքէ հանել. յուսալով որ եթէ այսօր տեղէ մը 100 ոսկի ճարէ՝ պիտի կրնայ զայն սաչափ ատենուան մէջ ամբողջապէս վճարել։ Սոյն պարագային Ա. իր 200 ոսկինոց տունը փոխատուի մը 100 ոսկիի կը ծախէ, պայմանաւ որ գնողը (փոխատուն) պարտաւոր ըլլայ տունը ետ դարձնել, եթէ որոշեալ ատենին (2. 6. 12 ամիսէն եւայլն) Ա. (ծախողը) 100 ոսկին՝ երկուստեք համաձայնուած տոկոսով հանդերձ (եթէ կայ) ամբողջապէս հատուցանէ։ Գործնականին մէջ, երբ օրինական տոկոսէն բարձր տոկոս մը համաձայնուի, ինչ որ սովորական է, այն ատեն ապագային չափազանց տոկոսի (Ֆահիշ Ֆայիզ, usure) դատի տեղի չձգելու համար, վաճառման գինին վրայ կը բարդեն նախ տոկոսը, այնպէս որ եթէ 200 ոսկինոց տուն մը 100 ոսկիի վէֆաէն գնուած է, օրինակի համար, մէկ տարուան պայմանաժամով եւ 14% տոկոսով, վաճառման գին կը նշանակուի ոչ թէ 100 ոսկի, այլ կամ 114 ոսկի եւ այլեւս տոկոս չի հաշուուիր, կամ 105 ոսկի եւ օրինական տոկոս միայն կը հաշուուի։ Աւելորդ է դիտել տալ որ ասիկա օրէնքը եղծելու, խարդախելու ձեւ մըն է, որ մեր օրինական բացատրութեանց հետ գործ չունի եւ զոր անցողաբար միայն յիշեցինք։

Երբ պայմանաժամին լրանալուն կամ նոյնիսկ պայմանաժամին լրանալէն առաջ վէֆաէն ծախողը իբր վաճառման գին նշանակուած գումարը ամբողջապէս գնողին հատուցանէ, ինչքը ետ կը ստանայ։ Եթէ մինչեւ պայմանաժամի լրանալը՝ ծախողը վաճառման գինը չի հատուցանէ, գնողը կրնայ դատարանին դիմելով պահանջել որ կամ ծախողը վաճառման գինը վճարէ եւ կամ ինք արտօնուի ինչքը ծախելով իրաւունքը ստանալ։ Ինչպէս շարժուն ինչքերու գրաւի մէջ, հոս ալ վաճառումը տեղի կ'ունենայ աճուրդով (միւզայէտէ enchères)։ Հոս եւս վէֆաէն գնողը կրնայ աճուրդին մասնակցիլ եւ եթէ իր վրայ մնայ աճուրդը, այն ատեն առնելիքը իբր վաճառման գին նախապէս վճարածը (տոկոսով մէկտեղ) ինչքին աճուրդով բռնած գինէն զեղչելով աւելցածը կը յանձնէ վէֆաէն ծախողին եւ ինք վերջնականապէս տէր կը դառնայ ինչքին։ Եթէ ուրիշի մը վրայ մնայ աճուրդը, այն ատեն ինք աճուրդի գինէն իրաւունքը ամբողջապէս ստանալով, խնդիր չունենար այլեւս։ Պայմանաժամի լրանալէն վերջն ալ, եթէ վէֆաէն գնողը ինչքը տակաւին աճուրդով չէ ծախած, վէֆաէն ծախողը միշտ կրնայ վաճառման գինը հատուցանելով ինչքը ետ ստանալ։

Ցորչափ պայմանաժամը չէ լրացած, վէֆաէն գնողը չի կրնար առանց ծախողին արտօնութեան ինչքը ուրիշի ծախել։ Եթէ վաճառումը ծախողին արտօնութեամբ կատարուի, նոր գնողը նախորդին տեղ կ'անցնի. հակառակ պարագային այս երկրորդ վաճառումը չեղեալ կը նկատուի։

Վէֆաէն ծախողը կրնայ ամէն ատեն ինչքը ուրիշի ծախել, եթէ այս վաճառմամբ վէֆաէն գնողին իրաւունք ամբողջապէս պիտի հատուցուի։ Աւելորդ է ըսել որ հակառակ պարագային վէֆաէն գնողը այս վաճառման կ'ընդդիմանայ իրաւամբ եւ վաճառումը չեղեալ կը նկատուի՝ եթէ առանց անոր արտօնութեան կատարուած է։

Որչափ ատեն որ վէֆաէն ծախողը վաճառման գինը հատուցանելով ինչքը ետ չէ ստացած, այդ ինչքը գնողինը կը նկատուի եւ ծախողին միւս առնելիքաւորները չեն կրնար այդ ինչքին վրայէն ո եւ է գանձում ընել, ցորչափ վէֆաէն գնողը իր իրաւունքը ամբողջապէս չէ ստացած։ Այսպէս եթէ Ա. 1000 ոսկինոց տուն մը 600 ոսկիի վէֆաէն Բ.ի ծախելէ վերջ, առանց զայն ետ առած ըլլալու սնանկանայ, Ա.ի միւս առնելիքաւորները չեն կրնար այդ տունին վրայէն բան մը ստանալ, մինչեւ որ Բ. իր 600 ոսկին ամբողջապէս չգանձէ։ Թէ՛ վէֆաէն ծախողին եւ թէ գնողին իրաւունքներն ու պարտականութիւնները ժառանգական են. այսինքն, եթէ պայմանաժամը լրանալէն առաջ վէֆաէն ծախողը կամ գնողը կամ երկուքն ալ մեռնին, մեռնողին վէֆաէն պէյով միւսին հանդէպ ունեցած իրաւունքներն ու պարտականութիւնները իր ժառանգորդաց կ'անցնին։

Եթէ վէֆաէն ծախուածը պտուղ կամ վարձք բերող ինչք մըն է (ինչպէս այգի, պտղաստան, տուն, խանութ եւայլն) սկզբամբ պտուղը կամ վարձքը ծախողին կը պատկանի եւ ոչ թէ գնողին։ Այսպէս, երբ Ա. իր այգին կամ տունը վէֆաէն ծախէ Բ.ի, այգիին արտադրած խաղողը կամ տանը բերած վարձքը Ա.ինը կ'ըլլայ։ Վէֆաէն ծախող եւ գնող կրնան սակայն տարբեր կերպով համաձայնիլ, օրինակի համար, տրամադրել որ պտուղը կամ վարձքը հաւասարապէս մէջերնին բաժնուի, կամ սաչափը գնողին, սաչափը ծախողին պատկանի, կամ ամբողջը գնողին պատկանի։ Եթէ փոխադարձ հաւանութեամբ առանց սանկ մասնաւոր տրամադրութիւն մը հաստատուած ըլլալու, գնողը պտուղէն ո եւ է բան իւրացնէ, զայն կը ստիպուի հատուցանել. այսպէս, 100 ոսկիի վէֆաէն գնած այգիէն, առանց ծախողին արտօնութեան, օրինակի համար, 20 ոսկիի խաղող է իւրացուցեր. այդ 20 ոսկին կը պարտաւորի հատուցանել, կամ ուրիշ խօսքով, այգիին վաճառման գինը 80 ոսկիի կ'իջնայ, որով պայմանաժամին լրանալուն ծախողը 80 ոսկին հատուցանելով կրնայ այգին ետ առնել։

Վարձքի (իճարէ) մասին սակայն օրէնքը կը տարբերի. եթէ առանց՝ վարձքը մասամբ կամ ամբողջ, գնողին վերաբերելու մասին տրամադրութիւն մը հաստատուած ըլլալու, գնողը վարձքը մասամբ կամ ամբողջ գանձէ եւ իւրացնէ, ծախողը չի կրնար այլ եւս այդ վարձքը պահանջել, գնողը չստիպուիր զայն հատուցանել։

Կրնայ պատահիլ որ վէֆաէն ծախուած ինչք մը ամբողջապէս ոչնչանայ կամ մասամբ վնասուի։ Մասամբ վնասումի պարագային գնողին իրաւունքը (վաճառման գինը) վնասուած մասին արժէքին համեմատութեամբ կը զեղչուի. այսպէս, եթէ 200 ոսկի արժող տուն մը 100 ոսկիի վէֆաէն ծախուելէ ետքը, ո եւ է պատճառաւ (կրակ, կայծակ, երկրաշարժ եւայլն.) վնասուելով, իր նախկին արժէքին (200 ոսկի) կէսը (100 ոսկի) միայն արժէ, գնողին իրաւունքն ալ կիսով կը զեղչուի, այսինքն 50 ոսկիի կ'իջնայ։ Այլ եւս ծախողը պայմանաժամի լրանալուն 50 ոսկի (եւ ոչ թէ 100) հատուցանելով կրնայ տունը ետ ստանալ։

Ամբողջապէս ոչնչացման պարագային պէտք է զանազանել. 1. Վէֆաէն ծախուած ինչքին արժէքը, անոր վաճառման գինին հաւասար էր. ինչպէս, 200 ոսկի արժող տուն մը 200 ոսկիի ծախուեր է։ Սոյն պարագային՝ առնելիք տալիք չի մնար, գնողը ծախողէն բան մը չի կրնար պահանջել։ 2. Վէֆաէն ծախուած ինչքին արժէքը անոր վաճառման գինէն պակաս էր. ինչպէս, 200 ոսկի արժող տունը 250 ոսկիի ծախուած էր։ Սոյն պարագային գնողը ինչքին իրական արժէքին եւ անոր վաճառման գինին տարբերութիւնը միայն կրնայ պահանջել, այսինքն մեր օրինակին մէջ 50 ոսկի։ 3. Վէֆաէն ծախուած ինչքին արժէքը անոր վաճառման գինէն աւելի էր. ինչպէս, 200 ոսկի արժող տունը 100 ոսկիի ծախուած էր։ Սոյն պարագային, գնողը այլ եւս բան մը չի կրնար պահանջել ծախողէն եւ եթէ ինչքը իր թերութեամբ (faute) ոչնչացած է (տունը իր անզգուշութեան հետեւանքով այրեր է կամ զայն ինք դիտմամբ է այրեր) այն ատեն ինչքին իրական արժէքին եւ անոր վաճառման գինին տարբերութիւնը (մեր օրինակին մէջ 100 ոսկի) կը պարտաւորի ծախողին հատուցանել։ Գնողը այս տարբերութիւնը հատուցանել չի պարտաւորիր, եթէ ինչքը առանց իր թերութեան ոչնչացած էր։

Իճարէթէյնլի վագֆ կալուածներն ալ կրնան վագֆին հոգաբարձուին (միւթէվէլլի) արտօնութեամբ վէֆաէն ֆէրաղ (*) ըլլալ. սա տարբերութեամբ սակայն որ եթէ վէֆաէն ֆէրաղ եղած իճարէթէյնլի վագֆ ինչք մը պայմանաժամի լրանալէն առաջ ամբողջապէս կամ մասամբ ոչնչանայ կամ վնասուի, ատով գնողին իրաւունքը չոչնչանար կամ պակսիր, այլ անիկա իրեն վէֆաէն ֆէրաղ եղած ինչքին ամբողջապէս ոչնչանալէն ետքն ալ կրնայ իր իրաւունքը (վաճառման գինը) իբր պարզ առնելիքաւոր, վէֆաէն ֆէրաղ ընողէն պահանջել։

Օսմանեան օրէնսդրութեամբ հաստատուած վէֆաէն պէյը կարելի է նմանցնել ֆրանսական օրէնքին vente à réméré ին, սա գլխաւոր տարբերութեամբ սակայն որ մինչ ֆրանսական օրէնքով, երբ ծախողը որոշեալ պայմանաժամին վաճառման գինը հատուցանելով ինչքը ետ չի պահանջէ, գնողը ինչքին բացարձակ եւ վերջնական սեփականատէր կը դառնայ եւ ծախողը այլեւս չի կրնար ինչքը ետ պահանջել, օսմանեան օրէնքով՝ գնողը սոսկ պայմանաժամի լրանալով ինչքին տէր չի դառնար բնաւ եւ ծախողը, կրնայ վաճառման գինը հատուցանելով ինչքը ետ ստանալ, ցորչափ անիկա ծախողին պահանջմօք, աճուրդով չէ ծախուած, ըստ օրինի։

Գալով պէյը պիլ իսթիղլալին (ռամկօրէն իսթիլլալ), անիկա կը կայանայ ինչք մը վէֆաէն ծախելէ վերջ զայն գնողէն վարձու բռնելուն մէջ։ Այսպէս, օրինակի համար, Ա. իր տունը վէֆաէն Բ.ի ծախելէ ետք, զայն անկէ վարձու կը բռնէ։ Ինչպէս կը տեսնուի պէյը պիլ իսթիղլալը կը բաղկանայ իրերայաջորդ երկու գործողութիւններէ պէյը պիլ վէֆաէ եւ վարձակալութենէ։ Պէյը պիլ իսթիղլալի մէջ ուրեմն, կը կիրարկուին պէյը պիլ վէֆաի եւ վարձակալութեան համար հաստատուած օրինական տրամադրութիւնները։

ԱՐՄԵՆԱԿ ԽՆՁԷԵԱՆ
(Փաստաբան)

(*) Մեճէլլէ յօդուած 397—403։

(*) Ինչպէս իր կարգին պիտի տեսնենք, վագֆ ինչքերը չեն կրնար ծախուիլ (պէյ, vente), անոնց սեփականութեան իրաւունքը Աստուծոյ վերագրուած նկատուելուն. անոնց գործածութեան իրաւունքը միայն կը փոխանցուի (ֆէրաղ, transfert) եւ այս պատճառաւ է որ մինչ միւլք ինչքերու համար գաթիէն պէյ, վէֆաէն պէյ կ'ըսուի, վագֆ ինչքերու համար գաթիէն ֆէրաղ, վէֆաէն ֆէրաղ ասութիւնները կը գործածուին։

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Բ.

Բորոտութիւնը. — Տենդոտ կին. — Աւելորդապաշտութիւն. — Երազներ։

Երբ հիւանդը դիւահար մը չէր, զայն բժշկելու համար գործածուած միջոցները աւելի խիստ էին։ Զոր օրինակ, բորոտը պիտի հպատակէր Մովսէսի խիստ եւ անտանելի կանոններուն։ Ժանտահարի մը նման փակուած կ'ապրէր անիկա, եւ եթէ երբեք իրեն համար գծուած սահմաններէն դուրս ելլէր՝ գաւազանահարութեան կը դատապարտուէր։ Տաճար մտնել արգիլուած էր անոր, բայց ոչ Սինակոկ։ «Եթէ բորոտ մը Սինակոկ մտնէ, տասը մատնաչափ բարձր եւ չորս արմկաչափ լայն տեղ մը ցոյց կուտան անոր։ Առաջին անգամ ինք կը մտնէ հոն եւ ամէնէն վերջը դուրս կ'ելլէ»։ Այսօր գիտենք թէ այս ձեւով առնուած զգուշութիւնները շատ չափազանցուած էին. բորոտութիւն անունին ներքեւ ճանչցուած հիւանդութիւնը երբեք փոխանցիկ չէ։ Կրնայ սակայն ժառանգական ըլլալ։ Կարելի է որ Պաղեստինի Հրեաներուն համար փոխանցիկ հիւանդութիւն մը թուէր անիկա, բայց սա՛ ստոյգ է թէ բորոտի մը հանդէպ այդքան զզուանքով եւ կրօնական վերաբերումը՝ բոլորովին տգիտութեան եւ նախապաշարումի արդիւնք է։ Բորոտութիւնը հետզհետէ հազուադիւտ կը դառնայ։ Եգիպտոսի, Փոքր Ասիոյ եւ Սուրիոյ մէջ այդ հիւանդութիւնը դեռ կը պատահի երբեմն։ Պատճառը գէշ սննդառութիւնը եւ անմաքրութիւնն է։ Ոչ միայն բժշկելի է անիկա, այլ առանց դարմանի ալ կարելի է անհետացնել։ Պարզապէս մորթի արտաքին հիւանդութիւն մըն է եւ մարդու մը ընդհանուր առողջութեան երբեք չի վնասեր։ Հրեաներուն մէջ բորոտը բժշկելու համար առաջին միջոց մը կար, որ «բորոտի մաքրութիւն» կը կոչուէր։ Երբ բորոտը լուացուէր, մորթին վրայ երեւցած բաց կարմրագոյն եւ սպիտակ թեփուկները փրթելով կը թափէին եւ այս կերպով հիւանդը «սրբուած» եւ «մաքրուած» կը նկատուէր։ Ասով սակայն, թէեւ իր բժշկուիլը ստոյգ չէր, բայց տարափոխիկ կարծուած տարրը ջնջուած եւ վտանգը անցած ըլլալուն պատճառաւ կրնար նորէն հասարակութեան մէջ մտնել։ Իր առաջին պարտականութիւնն էր երեք զոհեր մատուցանել, առաջինը քաւութեան եւ երկրորդը ընծայաբերութեան համար, իսկ երրորդը ողջակէզ մըն էր։ Աղքատը թռչուններ կը զոհէր, իսկ հարուստը՝ ոչխարներ։ Աւասիկ առաջին դարու մէջ կատարուած այս արարողութիւններուն մանրամասնութիւնները։ Բորոտը՝ կենդանիին քով կանգնած՝ ձեռքերը անոր վրայ կը դնէր. երբ կենդանին կը խողխողէին, երկու քահանաներ անոր արիւնը կը հաւաքէին, մին աման մը՝ իսկ միւսը իր ձեռքին մէջ. արիւնը իր ձեռքին մէջ հաւաքողը բորոտին հետ կ'երթար այն սենեակը, որ «բորոտներու սենեակ» կը կոչուէր։ Բորոտը իր գլուխը սենեակէն դուրս բակին վրայ կ'երկարէր եւ քահանան անոր ականջին բլթակին արիւն կը քսէր, յետոյ կ'երկարէր ձեռքը եւ քահանան բթամատին վրայ ալ կը քսէր. միեւնոյնը կ'ընէր նաեւ ոտքին համար։ Ցետոյ կուգար միւս քահանան եւ մարմնոյն միւս մասերը կ'իւղոտէր։ Արարողութիւնը այսպէս վերջանալով, բժշկուած հիւանդը իր բոլոր կրօնական պարտականութիւնները կատարած կ'ըլլար։ Կ'երեւի թէ կրօնքը անձուկ յարաբերութիւն մը ունէր բժշկութեան հետ, երբ նոյն իսկ հիւանդը դիւահար մը չէր։ Սակայն քանի մը վարդապետներ ազդու դեղեր գործածել կը փորձէին։ Եսսէնեանները, զոր օրինակ, բժշկական տունկեր կը ճանչնային եւ հաստատած էին անոնց օգտակար յատկութիւնները։ Անոնց քով էր Սողոմոնի բանաձեւերու հռչակաւոր գիրքին բնագիրը։ Մենք յիշեցինք իւղը. մարդիկ ի հնումն ճանչցած էին անոր մեղմիչ եւ հանդարտիչ յատկութիւնները, որոնք այսօր այլ այնքան գնահատուած են։ Իւղը գինիին հետ կը խառնէին յաճախ, եւ այս դեղը հիմակ ալ ինչ ինչ պարագաներու մէջ շատ զօրաւոր է։ «Օծանէին իւղով զբազում հիւանդս» (Մարկ. Զ. 13)։ Հաւանական է սակայն որ այս օծումները միշտ մոգական բան մը ունէին։ Կարելի՞ էր ատենին եւ շաբաթի (sabbat) օրերը իւղը գինիին հետ խառնել։ Մեիր ռաբբի կը թոյլատրէր, ըսելով որ եթէ մէկը քաւութեան օրը եւ հասարակաց ծոմապահութեան ժամանակ հիւանդ է, կարելի է իր մարմնոյն հիւանդ մասը իւղով օծել։

Բայց այսչափ չէ միայն։ Թալմուտականները ուրիշ հիւանդութիւններու համար տրուած պատուէրներու վրայ ալ կը խօսին։ Աչքացաւը յաճախադէպ էին եւ կոյրերու բազմութիւնը շատ նշանակելի էր Պաղեստինի մէջ։ Այսպէս Ս. Գիրքը կոյրերու (collyre) (Երկրորդումն Օր. ԻԷ 19 Ղուկ. Դ. 19) վրայ կը խօսի. ամէն ոք կը փափաքէր աչքերը գինիով եւ լորձունքով օծել. այս օծումը օգտակար էր, սակայն շաբաթ օրը արգիլուած էր. «այս օրը կոպերուն վրայ լորցունք չքսել»։ Այս նիւթը վերջացնելէ առաջ, յիշենք Բաբելոնի Թալմուտէն հետաքրքրական հատուած մը, որ լաւ նմանութիւն ունի՝ տասներկու տարիներէ ի վեր տեւահոս կնոջ մը բժշկութեան վրայ Աւետարանի ըրած պատմութեան հետ (Մարկ. Ե. 26)։ «Յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց եւ ծախեալ զինչս իւր զամենայն եւ չէր ինչ օգտեալ» (նոյն անդ) կ'ըսէ Աւետարանը։ Թալմուտէն գիտենք թէ այդ բժիշկները ռաբբիներն էին եւ գիտենք նաեւ թէ ի՛նչ դեղեր գործածել յանձնարարած էին այդ կնոջ։ Ռաբբի Յոհանան կ'ըսէ. «Առէք Աղեքսանդրիոյ խէժէն մէկ դենար, մէկ դենար լեղ, մէկ դենար քրքում, ամէնը իրար խառնեցէք եւ գինիով տուէք կնոջ խմելու համար։ Եթէ այս դեղը օգուտ չընէ, պարսկական սոխէն ինը հատ առէք, գինիին մէջ եփելով խմցուցէք կնոջ ըսելով. «ազատէ հիւանդութենէդ»։ Եթէ ասիկա օգուտ չընէ, կինը երկու ճամբաներու իրարու հետ միացած տեղը տարէք, գինիի բաժակ մը տուէք ձեռքը, եւ թող մէկը յանկարծ անոր ետեւէն գայ եւ զայն սոսկեցնելով բարձր ձայնով ըսէ. «ազատէ հիւանդութենէդ»։ Եթէ ասիկա ալ նորէն արդիւնք մը չունենայ, ափ մը քրքում եւ ափ մը յունական խոտ առէք, եփեցէք, զանոնք գինիին մէջ, եւ տուէք կնոջ որ խմէ»։ Թալմուտը այսպէս կը շարունակէ, յանձնարարելով դեռ ուրիշ տասը միջոցներ. ի միջի այլոց սա՛ «Թող եօթը փոսեր փորեն, եւ անոնց մէջ, դեռ չորս տարուան չեղող որթի ուռեր այրելէ յետոյ, կինը ձեռքը գինիի գաւաթ մը առած՝ թող յաջորդաբար իւրաքանչիւր փոսին եզերքը մօտենայ եւ նստի. ամէն անգամ թող ըսեն անոր «ազատէ հիւանդութենէդ»։ Այս ամէնը ցոյց կուտան մեզի թէ հրեայ ժողովուրդը աւելորդապաշտութեան ո՛ր ծայրագոյն աստիճանին հասած էր։ Սի-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (74)

[illegible]

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԲ.

ԵՐԿՈՒ ՀՐԱՇԱԳԵՂՆԵՐԸ

Ժէրմէն խօսեցաւ։

— Ա՜հ, դարձեալ զիս է որ կը սիրես... բայց ո՛չ, աչքերդ անդին կը դարձնես... Չէ՞ մի որ քիչ մը առաջ ըսիր թէ բաղդատութեան դրած ես անիկա եւ զիս։ Սոսկումով կը նայիս ինծի։ Միթէ ա՛լ եւս չե՞ս սիրեր զիս... Այդ անծանօթ աղջիկը, այդ դատարկաշրջիկն է որ իմ տեղս կը գրաւէ սրտիդ մէջ... Չեմ կարծեր որ այդպէս ըլլայ... Դուն ալ չես կրնար այդ սիրոյն հաւատ ընծայել... Քու երեւակայութեանդ մէկ քմայքն է, ուղեղիդ մէկ յիմարական արարքը... Բայց հաստատուն բան մը չէ, կը լսե՞ս... Այն ատեն ինչո՞ւ համար չես սիրեր ճամբաներուն վրայ թափառող մուրացկանուհիները... Բայց ան կը սիրէ՞ քեզ, հէ՞, կը սիրէ՞ միթէ։ Պէ՛տք է որ աչքովդ տեսնես՝ համոզուելու համար թէ չի սիրեր քեզ... Անշուշտ Սիպիլլայէն աւելի կ'արժես, որմէ շատ փայտահատներ ու թափառաշրջիկներ ալ այդ աղջկան կը հանդիպին անտառին ամէնէն հանդարտիկ ու մենաւոր վայրերուն մէջ։ Կը հասկնա՞ս...

— Ժէրմէն, կը հասկնամ որ չար աղջիկ մըն էք եւ հաճոյք կը զգաք այդ սիրուն աղջկան անմեղութիւնը զրպարտելով...

Նախ սահմռկած երեւոյթ մը առաւ... Ցետոյ իր մատները կարկամեցան Քրիսթիանի բազկին վրայ։ Ու կը ծիծաղէր, շարունակ կը ծիծաղէր, ջղաձգական տագնապի մը ենթակայ...

Ժէրմէն հանդարտելով ըսաւ.

— Իրաւունք ունիս... չար աղջիկ մըն եմ... բայց յանցանքը քուկդ է... Մի բռնադատեր զիս չարութիւն ընելու... զգուշացիր այդ բանէն... չես գիտեր թէ ինչե՜ր ընելու կարող եմ... Ի վերջոյ պիտի ատեմ քեզ այնչափ որչափ սիրած եմ... քու սիրած անձերուդ նկատմամբ ալ ատելութիւն պիտի սնուցանեմ... Վրէժս պիտի լուծեմ քենէ եւ ամէնէն... թէ՛ քու եւ թէ անոնց վրայ պիտի թափեմ իմ վրէժխնդրութիւնս...

— Ի հարկին ընդդէմ ձեզի պիտի պաշտպանեմ զանի...

— Ո՛չ։ Երբ խնդիրը ատելութեան վրայ կը դառնայ, կիները ձեզմէ աւելի զօրաւոր են այդ մասին... Այդ պայքարին մէջ պարտուողը դուն պիտի ըլլաս...

— Տարաբա՛խտ, ինչ բանի վրայ կը խորհիս։

— Կ'երդնում թէ առայժմ բան մը չեմ դրած միտքս, բայց երեւակայութիւնս բեղուն է... Վստահ եղիր, ըսաւ հեգնական ծիծաղով... Մնաց որ, ճարտար խաղ մը պիտի խաղամ եւ յանկարծակիի պիտի բերեմ քեզ...

Բայց Ժէրմէնի բարկութիւնը հանդարտեցաւ իսկոյն, ջղային տագնապի մը հետեւանօք։ Սկսաւ արտասուել, Քրիսթիանի ձեռքերը գալարելով ու սեղմելով մատներուն մէջ։

— Կ'աղաչեմ, մի՛ լքեր զիս, այլ սիրէ... Այսուհետեւ մի տեսներ այդ աղջիկը... կը խոստանա՞ս, այնպէս չէ՞...

Քրիսթիան աչքերը անդին դարձուց։ Ժէրմէնի արցունքները չորցան յանկարծ։

— Լա՛ւ։ Ալ եւս իրար չպիտի սիրենք։ Մնա՛ս բարով։ Բայց մի՛ մոռնար ըսածներս... Ձեր երկուքին ալ թշնամին պիտի ըլլամ...

— Մնա՛ս բարով, ըսաւ Քրիսթիան։

Ժէրմէն ջաղացքին կողմը գնաց։ Քրիսթիան տեսաւ իր սիրուհիին անհետացումը, որ վերջին անգամ մը ետին իսկ չէր դարձած, նայուածք մը ուղղելու համար։

Քրիսթիան, այդ բուռն ընթացքէն այլայլած, Լէթր դարձաւ, չուզելով մինչեւ Մար-ա-լ'Օ յառաջանալ։ Ուրիշ օր պիտի տեսնէր Ռօզ-Լիզօնը։ Քրիսթիան փորձեց աշխատիլ եւ մինչեւ ուշ ատեն գրասեղանին առջեւ մնաց։ Բայց ի վերջոյ անկողին մտաւ, յոգնութենէն սպառած։ Ի զուր կը ճգնէր քունը բերել։ Ռօզի վրայ կը խորհէր, ինչպէս նաեւ Ժէրմէնի վրայ։ Մարգրիտի աղջիկը ինչ կրնար ընել... Ոճրագործութի՞ւն մը...

Կէս գիշերուն, քունէն արթնցաւ ընդոստ, տան մէջ թեթեւ ոտնաձայն մը լսելով։ Աւելի ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ։ Նախ բան մը չլսեց, բայց քիչ յետոյ տախտակամածը ճռնչեց եւ բանալիներու ճռինչ մը լսուեցաւ։ Մէկը կը խարխափէր մութին մէջ եւ փականքը կը փնտռէր։

—Ժէրմէ՛նն ըլլալու է, ըսաւ Քրիսթիան։

Ջաղացպանուհիէն զատ ուրիշ մէկը չէր կրնար ըլլալ։ Ան միայն կրնար այդպէս մուտ գտնել իր տունը. ցայգականթեղին լոյսը վեր առաւ եւ նորէն ականջ դրաւ։ Կարծես դրան ետին մէկը կը սպասէր, վարանքի մատնուած։ Անտարակոյս գերագոյն փորձ մը կատարել կ'ուզէր իր սիրահարին մօտ, բայց վերջին պահուն կը վարանէր՝ հպարտութեամբ կամ մերժուելու վախով համակուած։

Բանալին դարձաւ իր փականքին մէջ, եւ դուռը բացուեցաւ մեղմօրէն։ Ժէրմէն ներս մտաւ եւ կարասիի մը կրթնեցաւ, այնքան մեծ էր կրած յուզումը։ Սրտին տրոփիւնները կը լսուէին։

Ժէրմէն մրմնջեց.

— Քրիսթիան, ես եմ... Բանալիդ քեզի վերադարձնելու համար եկայ...

Ժամադրութիւն փնտռող աղջկան մը պատրուակն էր ասիկա։ Որքա՜ն սիրային յարաբերութիւններ վերահաստատուած են, ընդ միշտ խզուած ըլլալու երեւոյթ առնելնէն յետոյ։

Քրիսթիան անկողնէն դուրս նետուելով ինքզինքը, աճապարանօք հագուեցաւ։ Բայց դժգոհ էր եւ իր աչքերուն մէջ կը տեսնուէր խիստ արտայայտութիւն մը՝ որուն բնաւ չէր հանդիպած Ժէրմէն։ Երկար ատեն լուռ մնաց բժիշկը։ Կը մեղքնար Ժէրմէնը։ Բայց լաւ կը զգար թէ ամէն ինչ վերջացած էր իրենց միջեւ, հոգ չէ թէ այսօր կամ վաղը։ Չէր կրնար ո եւ է յոյս ներշնչել Ժէրմէնի։

—Բան մը չե՞ս ըսեր։

—Ժէրմէն, այնպէս կը կարծէի թէ ամէն ինչ վերջացած էր մեր միջեւ։

Ժէրմէնի ծունգերը կը կքէին։ Կորովի ճիգ մը ընելով՝ կուրծքը ցցեց։

—Քրիսթիան, խորհա՞ծ ես ըրածիդ վրայ։ Վերջնական ընտրութիւնը կատարա՞ծ ես միթէ։

—Ընտրութի՞ւն։

—Այսինքն իմ սէրս կամ ատելութիւնս։

—Եթէ փորձէի քեզ սիրել տակաւին, ըրած սպառնալիքներէդ յետոյ, ինծի այնպէս կը թուի թէ վախէս միայն պիտի ընէի այդ բանը։ Միթէ այդպիսի՞ սէր մըն է որ քեզ պիտի երջանկացնէ...

Ժէրմէն շատ մեղմ ձայնով մը պատասխանեց.

—Բաւ է որ իմինս ըլլաս, փոյթ չէ թէ ի՛նչ պատճառաւ կապուած մնաս ինծի... հետեւաբար...

—Ժէրմէն, հրամեշտի ողջոյն տուիր...

Ժէրմէն հասկցաւ այդ խօսքին իմաստը, ու սեղանին վրայ դրաւ բանալին, որ ուժգնօրէն կ'երերար մատներուն մէջ։

Ցետոյ մինչեւ դուռ ընկերացաւ յամր ու դանդաչկոտ քայլերով։

—Քրիսթիան, մի՛ մոռնար խօսքերս։

—Ի հարկին պիտի զգուշանամ։

(Շարունակելի)

ման մօգը Քրիստոսի ժամանակ նշանաւոր եղած էր արդէն: Ամէն տեղ հրաշքներ կը տեսնէր ժողովուրդը և կ'ուզէր ամէն օր տեսնել: Փարիսեցիները միշտ հրաշք կ'ուզէին Քրիստոսէն (Մատթ. ԺԶ. 1), և Պօղոս յետոյ մէկ բառով կը բացատրէ իր ժողովուրդը, ըսելով թէ «Հրեայք նշան հայցեն» (Ա. Կոր. Ա. 22): Ամէն ոք համոզուած էր թէ ինք ալ շատ մը հրաշքներ կը գործէր, և այնպէս կը կարծէր թէ այդ հրաշքները ոչ թէ միայն Աստուծոյ, այլ դեւերուն գործն ալ կրնային ըլլալ: Այսպէս յիմարութեան, ջլախտութեան, թանդագուշանքի պարագաներ յաճախադէպ էին առաջին դարու Հրէից մէջ: Եւ այս բաներուն պատճառը մասամբ չար ոգիները կը նկատէին: Այս հիւանդութիւնները շատ յաճախադէպ էին Քրիստոսի ժամանակ, և ո՛վ որ ականատես եղած է մանաւանդ դիւահարի մը ձգնաժամերուն, դիւրութեամբ կրնայ հասկնալ թէ, Քրիստոսի ժամանակ և Միջին Դարու մէջ դեւերու ազդեցութեան չափազանց հաւատք ընծայած են մարդիկ: Ըսինք թէ ռաբբիները բժշկութեամբ կը զբաղէին, «Պէտք է որ Սինեդրիոնի անդամ ընտրուած ծերը, կ'ըսէ Մէմոնիտ, հմուտ ըլլայ աճպարարութեան և բժշկութեան մէջ: Թալմուտները՝ ռաբբիներուն կողմէ կատարուած բազմաթիւ հրաշքներ կը պատմեն մեզի: Մեր կը բռնէին, անոնք հաճելի երազներ տեսնելու համար: «Երբ ուրախութեամբ պառկիլ երթաս, լաւ երազներ պիտի տեսնես»: Երուսաղէմի մէջ քսանըչորս երազամեկնիչներ կային: «Երազներուս բացատրութիւնը ուզած եմ անոնցմէ, կը պատմէ ծերունի մը, Թալմուտներէն միոյն մէջ, «և թէև անոնք ինծի տարբեր մեկնութիւններ տուած ըլլան, ամէնքն ալ իրականացած են»: Բժժանքներու ալ կը հաւատային Հրեաները, և կը կախէին իրենց վիզերէն. միայն շաբաթ օրը ներելի չէր գործածել:

Ցաւալի հանդիպումէ մը խոյս տալու համար Սաղմոս մը կ'ըսէին: Հրեային համար ինչ ինչ թիւեր նուիրական հանգամանք մը և գաղտնի արժէք մը ունէին. ամէնէն յարգուած թիւերն էին երեքը, եօթը և տասը, մանաւանդ առաջին երկուքը: Այսպէ՛ս, հաւատք նուիրական թիւերուն, բժժանքներուն, երազի մէջ երեւումներուն, մոգութիւն, կախարդութիւն, մեռելահմայութիւն, վերջապէս ոչ մէկ բան կը պակսէր, առաջին դարու մէջ հրէական աւելորդապաշտութեան համար:

Թարգ. ՊՕՂՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԳԱԼԵՄԵԱՆ
Արմաշ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ՌԱՅԽՍԴԱԿԻ ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄԸ Ս. ԺՕԶԷՖ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՀԱՄԱՐ

Վիեննայի Թերթերը Բարիզէն հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակեն.

Գերմանիայէ հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ գերման Ռայխսդակին կեդրոնի կուսակցութիւնը կը պատրաստուի հարցապնդում մը ուղղել նախարարապետին, Ֆրանսայի կրօնային քաղաքականութեան, մանաւանդ Հավրի մէջ գերման դրամով շինուած եկեղեցւոյն և Բարիզի մէջ գերման ու աւստրիական դրամով շինուած Ս. Ժօզէֆ եկեղեցւոյն նկատմամբ: Ֆրանսական կառավարութիւնը դատ բացած է արդէն՝ Ս. Ժօզէֆ եկեղեցիին շէնքին ու տեղին վրայ իր իրաւունքը ապացուցանելու համար: Ս. Ժօզէֆ եկեղեցին կամ լաւ եւս մատուռը Լաֆայէդ փողոցին մէջ է, ուր Ս. Ժօզէֆի միաբանութեան քարոզիչները կը գործէին: Այս եկեղեցին 40ական տարիներուն մէջ շինուեցաւ Բարիզի Արքեպիսկոպոս Ձիպուրի փափաքով, որպէս զի Բարիզաբնակ Գերմանները կարենան մայրենի լեզուով կատարել իրենց կրօնական պարտաւորութիւնները: Դիմում մը եղած էր Ֆրանսական առատաձեռնութեան: Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը մեծ գումար մը նուիրեց: Աւստրիոյ կայսրը, 1867ին Բարիզի Արուեստահանդէսը այցելած ատեն, ներկայ գտնուեցաւ այդ եկեղեցւոյն մէջ կատարուած կրօնական արարողութեանց: Մինչեւ 1880, երբ Ճիզուիթները վտարուեցան Ֆրանսայէ, բացարձակապէս Ճիզուիթները կը գործէին այդ եկեղեցւոյն մէջ: Այն ատեն Ճիզուիթները անհետացան, բայց տակաւ վերստին երեւան ելան, մինչեւ որ Վալտէք-Ռուսոյի օրով բոլորովին անյայտացան և անոնց տեղ բռնեցին Աւստրիայէ և Գերմանիայէ ղրկուած աշխարհական քահանաները: Հիմա տեսակ մը կրօնային ընկերակցութիւն կազմուած է, որ պիտի հոգայ Եկեղեցւոյն ճակատագիրը: Եկեղեցւոյ հետ կայ գերման կաթոլիկ վարժարան մը, որուն մէջ կղերը կը դասախօսէ: Արդի օրէնքին համեմատ այս վարժարանը չի կրնար շարունակել, բայց Բարիզի աւստրիական դեսպանը Պ. Քօմպի օրով յաջողեցաւ աւելի երկարաձգել այդ վարժարանին փակման ժամանակը: Իրաւացի պատճառ մը չկայ որ գերման Ռայխսդակին մէջ կեդրոնը հարցապնդում մը ընէ այս մասին. Ընդհակառակն, ֆրանսական խնդիրներու այսպիսի միջամտութիւն մը փոխանակ օգտակար ըլլալու, կրնայ վնասել Ֆրանսայի մէջ կաթոլիկներու դատին:

Հռոմէն հետեւեալը կը հեռագրեն Վիեննական թերթի մը.

Վատիկանի մէջ շատ յուսահատ են Ֆրանսայի մէջ կրօնական-քաղաքական կացութեան ստանալիք երեւոյթին համար, և կարելի կը նկատուի թէ Եկեղեցիին ու Պետութեան միջեւ վէճը աւելի սուր հանգամանք մը ստանայ: Վատիկան նոր հրահանգներ պիտի ղրկէ Ֆրանսայի եպիսկոպոսներուն: Քահանաները պէտք է որ եկեղեցիներուն մէջ մնան, որքան ատեն որ բարոյական կամ ֆիզիքական ոյժով չարտաքսուին: Վատիկան մտադիր է կղերին շարունակել տալ կրօնքի հանրային պաշտօնը որքան ատեն որ կարենան, առանց բռնաբարելու օրէնքը: Եւ եթէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը փակէ եկեղեցիները, կղերը կրօնական պաշտամունքները պիտի կատարէ կրօնական շէնքերու և կամ մասնաւորապէս վարձուած սրահներու մէջ: Մասնաւոր պաշտամունքը ամէնէն վերջին պարագային պիտի գործադրուի:

Հավաս սա հեռագիրը ստացած է Հռոմէն.

Ամենայն վերապահութեամբ մեր հրատարակած տեղեկութեանց նայելով, Վատիկանի մէջ խզումը բարոյապէս վերջնական կը նկատուի՝ Ֆրանսայի եկեղեցիներուն վարձակալութեան պայմանագրութեան համար կատարուող բանակցութիւններու մասին, այն նպատակը որուն կը ձգտի Ֆրանսայի կառավարութիւնը: Վատիկանի մէջ նոյն իսկ կը յայտարարուի թէ Պ. Պ. Քլէմանսոյի ու Պրիանի միջեւ ծանուցուած անհամաձայնութիւնները մասնաւոր կարգադրութիւն մըն է և երբ նախարարապետը կը մերժէր եպիսկոպոսներուն առաջարկութիւնը, իր անձնական ոճին մէջ կը յայտնէր իր բոլոր պաշտօնակիցներուն միտքը: Վատիկան ատոր ապացոյցը կը տեսնէ վերջին պահուն առաջարկուած պայմաններուն մէջ՝ բանակցութեանց շարունակութեանը համար, պայմաններ որոնք անընդունելի կը նկատուին: Վատիկան, այն պարտաւորութեան համար որուն երէցները կ'ենթարկուին եկեղեցիներու մեծ ու փոքր շինութեանց մասին, թէեւ միայն տասներորդ տարուան պայմանաժամով վարձակալելու իրաւունք ունին, դիտել կուտայ թէ Պ. Պրիան ինքն իսկ հաստատած է այդ պահանջման տարօրինակ հանգամանքը, երբ Երեսփ. Ժողովին մէջ փետրուար 20ին կը յայտարարէր թէ նորոգութեանց ծախքը կը պատկանի երէցին բացարձակ սեփականութիւնը եղած եկեղեցիներուն միայն: Սակայն կ'ըսուի, քանի որ սեփականութեան այդ իրաւունքը կղերին ձեռքէն առնուած է, որ խիստ նուաղ վայելումը միայն ունի եկեղեցիներուն համար, սեփականատէրերու վերաբերեալ ծախքերը անիկէ չի կրնար պահանջուիլ: Օտար քահանաները դուրս ձգելու խնդրոյն գալով, Վատիկանի մէջ զայն իբրեւ անիրաւոր պայման մը կը նկատեն՝ բաժանման դրութեան մը տակ, և կը յիշեցնեն թէ 1905 մայիսին Պ. Պրիան չէր ընդունած այդ վտարումը՝ բողոքական երէցներու և հրեայ կրօնականներու կրօնական ընկերակցութեանց մասին: Հիմա, ընդհակառակը, Պ. Քլէմանսօ, Պ. Պրիանի հետ, նոյն վտարումը կը պարտադրէ՝ կաթոլիկ քահանաներէն պահանջուած պայմանագրութեան մէջ: Ֆրանսական կրօնական միաբանութեանց դուրս ձգուիլը Վատիկանի մէջ կը նկատուի՝ իբրեւ ուրիշ անիրաւ պահանջում մը, նոյն իսկ բաժանման օրէնքին դրութեանը տակ, մանաւանդ թէ Ֆրանսայի մէջ կրօնական միաբանութեանց պատկանողները չկրնալով իրենց համայնքին մէջ ապրիլ, հարկադրուած են աշխարհիկ քահանայ ըլլալ:

—Հռոմէն կը գրեն Բարիզի Թերթի մը թէ Վատիկան մտադիր է տէրութեանց ներկայացուցիչներէն մէկին միջոցաւ Լա Հէի յառաջիկայ Դեսպանախորհուրդին ներկայացնել մանիֆեստ՝ Մոնթանեինի Ֆրանսայէն վտարուելուն և Քոնքորտային խզման խնդիրները: Վատիկան այդ կերպով Դեսպանախորհուրդին կարծիքը պիտի ուզէ Ֆրանսայի ընթացքին նկատմամբ՝ դիւանագիտական աւանդութեանց և միջազգային իրաւանց ամէնէն տարրական կանոններուն հանդէպ:

—Հռոմէն կը ծանուցանեն թէ կարտինալաց ժողովը չորս ժամու խորհրդակցութեամբ որոշեր է թէ ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ եթէ ֆրանսական կառավարութեան և կղերին միջեւ խզումը վերջնական հանգամանք մը առնէ: Մարսիլիոյ եպիսկոպոս Անդրիւ լրագրական թղթակցի մը հետ տեսակցութեան մը ատեն շատ յոռետես գտնուած է այս մասին: Ըսել է թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ որ կղերը անել ճամբոյ մը մէջ նեղը դնէ Եկեղեցին բաժնելու համար: Մօտաւոր ապագայի մէջ պէտք պիտի ըլլայ մասնակի կերպով կատարել կրօնային պաշտամունքը:

—Սիէճլ կը գրէ թէ Բարիզի, Լիոնի և Պօաթիէի արքեպիսկոպոսները իրենց հրամանին տակ գտնուող եպիսկոպոսները հրաւիրեր են՝ Վատիկանէ հասած նոր հրահանգներն անոնց հաղորդելու համար:

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Պիոս Ժ. երկուշաբթի օրը Ֆրանսայի երեք եպիսկոպոսներ ունկնդրութեան ընդունելով, ծանուցեր է թէ ֆրանսական կառավարութեան հետ բանակցութիւնները խզուած են և յոյս չկայ իրաւախոհութիւն մը ձեռք բերել: Ս. Պապը հետեւեալ հրահանգները տուեր է անոնց.—Ֆրանսայի եպիսկոպոսները իրենց վիճակը անփոփոխ պիտի պահեն. քահանաները առաջուան պէս եկեղեցիներու մէջ պիտի մնան, ի՛նչ որոշում ալ որ տայ Ֆրանսայի կառավարութիւնը:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, Ֆրանսայի կրթական նախարար Պ. Պրիան հաւանեցաւ, որպէս զի Քոմէտի Ֆրանսէզը ներկայացում տայ ի նպաստ ընտանիքներուն այն գերման արուեստագէտներուն, որոնք Պերլին շոգենաւին նաւաբեկութեան պահուն խեղդուեցան: Պերլինի Թակպլադ լրագիրը այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Պատիւ և երախտագիտութիւն այն պետական մարդոց և դիւանագէտներուն, որոնք նիւթական շահերու վէճին մէջ, կը խոստովանին իրենց ժողովուրդները ձգնելիքներու թէ՛ բարոյական և թէ քաղաքական անհրաժեշտ պէտքը: Արդէն քանիցս առիթը ունեցանք դիտելու թէ Ֆրանսայի հիմակուան նախարարութիւնը —ուրկէ կը սպասուէր զուտ ազգայնական քաղաքականութիւն մը— ընդհակառակը լուրջ և բանաւոր քաղաքականութեան մը հետեւի: Ատոր վրայ կ'աւելնայ Պ. Պրիանի տուած որոշումը, որով կ'արտօնէ Մոլիէրի տունը (Քոմէտի Ֆրանսէզ), իր իրաւասութեանը ենթարկուած, բարենպատակ գործի մը թատրը ըլլալ՝ ի նպաստ գերման ընտանիքներու: Այդ տեսակ արտայայտութիւններ միշտ հետք մը կը թողուն ժողովուրդներու հոգիին մէջ:»

ԱՆԳԼԻԱ

ԲԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ պատերազմական նախարար Պ. Հէլտէյն, երկուշաբթի օրը, Երեսփոխանական ժողովին ներկայեց զինուորական ելմտացոյցը և բանակին վերակազմութեան մասին իր ներկայացուցած առաջարկին վրայ խօսեցաւ և յարեց.— «Զինուորական կազմակերպութեան արդի դրութիւնը ամուր հիման վրայ հաստատուած չէ. զինուորական շրջանակներու մէջ տիրող կարծիքը այն է թէ Անգլիոյ քաղաքապահ և կանոնաւոր զինուորները եւրոպական ուժերու դէմ գործածել կարելի չէ, վասն զի այդպիսի խառն բանակ մը շատ անգոհացուցիչ է. պէտք է միջոց մը գտնել զինուորական այդ ամբողջ ոյժերը այնպիսի հիման մը վրայ վերակազմելու որ գոհացուցիչ ըլլայ:» Պատերազմական նախարարը առաջարկեց երկու կարգի վերածել բանակին ոյժերը՝ այսինքն դաշտային և երկրապահ բանակներու: Դաշտային բանակը այնպիսի կերպով կազմուելու է որ ամէն ժամ պատրաստ ըլլայ դրօշի տակ հաւաքուելու: Երկրապահ բանակն ալ թէպէտ ի դէպ պատերազմի դրօշի տակ պիտի կոչուի, բայց վեց ամսուան մէջ պատերազմական վիճակի մը մէջ պիտի մնայ: Հետեւաբար երկրապահ այդ զինուորները օգնական զօրքեր են որ վտանգի ժամուն անմիջապէս պէտք է դրօշի տակ կոչուին, բայց վեց ամիսէ առաջ գործողութեան չպիտի կրնան մտնել: Կառավարութիւնը կը յուսայ թէ, քիչ ատենէն, պիտի կրնայ մէկ հեծելազօրայ կիսաբաժինէ և վեց հետեւակազօրայ զօրաբաժիններէ բաղկացած դաշտային բանակ մը պատրաստել և պատերազմելու պատրաստ վիճակի մը մէջ պահել զայն: Քաղաքապահ և կանոնաւոր զինուոր տուող դասակարգերէն ալ մասնաւոր զօրագունդ մը պիտի կազմուի, որ գլխաւորապէս բանակին պէտքերուն տեղափոխութեամբը պիտի զբաղի, բայց պատերազմի ատեն դաշտային բանակէն պակսող զինուորներուն բաց մնացած տեղերն ալ այդ գունդէն առնուած զինուորներով պիտի գոցուին:

Պատերազմական նախարարն ապա թնդանօթաձիգ գունդերուն նոր կազմակերպութեան վրայ խօսելով, ըսաւ թէ մտադիր է ամէն օգնական զօրքերն ի մի հաւաքելով մարմին մը կազմել և կը յուսայ պատրաստ օգնական զօրքերով 14 հետեւակի զօրաբաժինէ և 14 հեծելազօրաց կիսաբաժիններէ՝ այսինքն զինուոր և սպայ ընդամէնը 300,000 հոգիէ բաղկացեալ երկրապահ բանակ մը կազմել: Նախարարը յարեց թէ երկրապահ բանակին որքանութիւնը անգլիական ազգին բարի կամեցողութենէն կախում ունի: Պ. Հէլտէյնի պատրաստած ծրագրին համեմատ կանոնաւոր՝ դաշտային բանակը 160 հազար հոգիէ պիտի բաղկանայ: Նախարարը խօսեցաւ ապա երկրապահ բանակին այն զանազան պարտաւորութեանց մասին որոնք անհրաժեշտ են այն պարագային, երբ դաշտային բանակը երկրէն դուրս գործի բռնուած ըլլայ: Կառավարութեան կողմէ պայմանուած վեցամսեայ մարզանքներով երկրապահ զօրքերը այժմու կամաւորներէն աւելի զինուորական կարողութիւն պիտի ունենան և ի հարկին ալ պիտի կրնան պատերազմի ղրկուիլ: Պատերազմական նախարարը իր այս ճառով, որ գրեթէ երեք ժամ տեւեց, ըսաւ վերջապէս թէ դաշտային կանոնաւոր բանակը շատ լաւ կազմակերպութիւն մը պիտի ունենայ և երկրապահ բանակն ալ այնպիսի լաւ կրթութիւն մը պիտի առնէ որ ժողովուրդը հոգ ընելու պէտք չպիտի ունենայ՝ երկրին վրայ յանկարծական յարձակմանց մասին: Բանակի ոյժերուն քանակը նուազեցնելը կամ աւելցնելը դիւրաւ գործադրելի բան մըն է, և երբ տէրութիւնները ընդհանրապէս համաձայնին իրենց սպառազինութիւնները սահմանափակել, Անգլիա ևս նոյնը կրնայ ընել առանց վնասելու բանակին կազմակերպութեան: Նախարարը ըսաւ թէ 300,000 հոգիէ բաղկացեալ երկրապահ բանակի մը տարեկան ծախքը 2,886.000 ստեռլին է, մինչ արդի օգնական զօրքերէ բաղկացած 3-400,000 հոգինոց ոյժի մը համար տարեկան 4,400,000 ստեռլին ծախք կ'ըլլայ:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ

Ուաշինկթընի անգլիական նորընտիր դեսպանը երկուշաբթի օրը արտաքին գործոց նախարարին միջոցաւ Նախագահ Րուզվէլթի ներկայացաւ: Դեսպանը ըսաւ թէ Էտուարտ թագաւորը շատ կը փափաքի ամրապնդուած տեսնել Մ. Նահանգաց և Անգլիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող անկեղծ յարաբերութիւնները: Նախագահը պատասխանեց թէ քանի որ երկու երկիրներն ալ հաւասարապէս միեւնոյն զգացումներով տոգորուած են, ինք յաջողութիւն մը կը համարի նոր դեսպանին Ուաշինկթըն ղրկուիլը: Պ. Րուզվէլթ յարեց թէ անգլիասաքսոն ցեղը ուր որ ոտք դրած է, իրեն գլխաւոր նպատակն ու ջանքն եղած է տեղական զարգացումը:

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թայմզ կ'իմանայ Թանճէրէն թէ եւրոպական տէրութեանց դեսպանները հաւաքական երկու ծանուցագիր ներկայացուցեր են Մարոքի կառավարութեան: Առաջինով Մոկատորի մէջ տիրող անկարգապահութեան ժամ առաջ վերջ տալը կը պահանջեն: Երկրորդով կը յիշեցնեն թէ դեռ գործադրուած չեն Ալճէզիրասի դաշնագրին այն տրամադրութիւնները որոնք յունուար 1ին գործադրուելիք բարենորոգումներուն կը վերաբերին: Ատոնց մէկ մասը ծովեզերեայ առեւտուրին, արջառի արտածման և եւրոպացի վաճառականներուն հողատիրութեան խնդիրներուն կը վերաբերին, և այդ եւրոպացի վաճառականները յունուար 1ին նոր գործառնութեանց սկսելու պատրաստուած ըլլալով, մեծ կորուստներու ենթարկուած են, վասն զի Մարոքի կառավարութիւնը դեռ չէ գործադրած դաշնագրին այդ տրամադրութիւնները:

— Աւստրիական, անգլիական և իտալական դեսպաններէ բաղկացած յանձնաժողով մը այժմ կը զբաղի քաղաքի շէնքերուն այն տուրքերը քննել, որոնք մասամբ հաղորդակցութեանց պաշտօնատան և քաղաքին [illegible] յատկացուած են՝ եւրոպացի ու մարոքցի կալուածատէրերու կողմէ վճարելի: Ֆրանսական, գերմանական և ամերիկեան դեսպաններէն բաղկացած յանձնաժողով մըն ալ մահմետական և անհատական կալուածները կառավարութեան կողմէ ծախու առնուելու կանոնագիրներուն քննութեամբ կը զբաղի:

— Պերլինի Լոքալ Անցայկէր լրագիրը կ'իմանայ Ֆէզէն թէ Մարոքի էմիրը 50 ընտրեալ հետեւակ զինուորներ յանձնած է նախկին գերման հազարապետ Զուտիի և հեծելազօրաց սպայ Վոլֆի, զանոնք եւրոպական եղանակով մարզելու և կրթելու համար:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլինի «Քայզէրին-Ֆրիտրիխ-Հաուզ» կաճառին մէջ բժշկական դիւան մը պիտի հաստատուի: Այդ հաստատութիւնը ամէնէն աւելի յատկացուած է՝ օգնելու այն օտարազգի բժիշկներուն որոնք Պերլին կը ժամանեն՝ իրենց ուսումը կատարելագործելու: Հոն կարելի պիտի ըլլայ տեղեկութիւն ստանալ Պերլինի մէջ ձրի ու վճարումով կատարուող դասախօսութեանց, բժշկական հաստատութեանց, հիւանդանոցներու և թանգարաններու մասին են.:

—Հոէնցոլէռն կայս. զբօսանաւին նորոգութիւնները որոնք մէկ տարիէ ի վեր կը կատարուէին, յառաջիկայ ապրիլին պիտի աւարտին: Այդ զբօսանաւը իր առաջին ուղեւորութիւնը պիտի կատարէ՝ Քօուէսի նաւարշաւին տանելով Վիլհէլմ կայսրը. յետոյ պիտի կատարէ Նորվէկիոյ ծովեզերքներուն վրայ սովորական պտոյտը:

—Միւնիխի մէջ Բարեկենդանի առթիւ պարահանդէս մը կազմակերպեց քաղաքին մեծահարուստ դասակարգը: Միակ ծրագրուած մը արտօնուած էր՝ սպասաւորի, բայց ամէն տեսակէ ու երկու սեռէ՝ սպասուհի, սենեկապանուհի, ագարակի սպասուհի, կառապան եւայլն. Ցողնակի խօսիլը արգիլուած էր: Միւնիխի ամէնէն գեղեցիկ կիները սպասուհիի շնորհալի հագուստ կը կրէին: Պանքերներու և վաճառականութեան ամէնէն լուրջ անձնաւորութիւնները սպասաւորի հագուստ հագած էին: Միւնիխի քաղաքապետն ալ այդ արտակարգ պարահանդէսին կը մասնակցէր:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Շեվքէթ Ճենանի պէյի:

ՓԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ընդհանուր սպայակոյտին երրորդ ճիւղին պաշտօնեայ գնդապետ Իպրահիմ Խէհէմ պէյի:

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ կայս. Պալատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշայի երկու տիկիններուն: Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Էտիրնէի կուսակալ Րէշատ պէյի տիկնոջ և երկրորդ կարգի՝ աղջկանը՝ Տիտար հանըմի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պարսից դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ:

—Պելճիքայի դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

—Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը, ինչպէս ծանուցուած էր, երէկ Իտալիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով: Իմբէրիալի մարքիզը, երէկ, խորհրդական Պ. Սֆորցայի հետ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին ու խորհրդականին հետ և իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց. նաեւ ներկայացուց խորհրդական Պ. Սֆորցան, որ իր բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ:

—Իմբէրիալի մարքիզը ու մարքիզուհին երէկ իրիկուան եւրոպական կառախումբով Իտալիա ուղեւորեցան:

—Կայս. Պալատան կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Խայրէտտին պէյ և Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները Սիրքէճիի կայարանը երթալով, ողջերթ մաղթեցին:

— Պելճիքայի դեսպանը և Իտալիոյ դեսպանատան պաշտօնեաներն ալ Սիրքէճիի կայարանը երթալով, ողջերթ մաղթեցին:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նոր կուսակալ Րէշիտ պէյ, որ այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի, երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և ներքին ու արտաքին գործոց նախարարներուն հետ:

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐԸ.— Սապահ կրթական նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ կարգ մը տպարաններ դասագիրքերու կազմերը կը պատրաստեն ու աժան գինով կը վաճառեն: Նոյն թերթը կ'առաջարկէ վարժարաններու մէջ չընդունիլ այդ տեսակ կեղծ դասագիրքեր, որոնք թէ՛ լաւ տպագրուած չեն և թէ տպագրական սխալներ ալ կը պարունակեն, ինչ որ դժուարութիւն կը պատճառէ ուսանողներուն:

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Էնֆարէ շոգենաւը, որ յունուար 23ին Ճիտտէէն ճամբայ ելած էր, երէկ Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց 444 ուխտաւորներով: Թաղապետական ու առողջապահական բժիշկները քննութիւն կատարելով հաստատեցին թէ բոլոր ուխտաւորներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է, որով ամէնքն ալ արտօնուեցան շոգենաւէն դուրս ելլելու: Ուխտաւորներէն մէկը՝ Գարաֆէրիէլի Հաճի Հիւսէյին, շոգենաւը Տարտանէլէն Կ. Պոլիս ելած պահուն, մեռած էր: Բժիշկները հաստատեցին թէ մահուան պատճառն է սովորական հիւանդութիւն մը, որով թաղումը արտօնուեցաւ: Էնֆարէ շոգենաւը 937 ուխտաւորներով ճամբայ ելած էր Ճիտտէէն: Թուրի և Քլազոմէնի մաքրանոցներուն մէջ օրինական քարանթինային և ախտահանումներուն ենթարկուած է: Ուխտաւորներէն 466ը Իզմիր հանած է և 17ն ալ Տարտանէլ: Ճամբան ինը ուխտաւորներ մեռած են սովորական հիւանդութիւններէ:

— Գոնիա շոգենաւն ալ այսօր Կ. Պոլիս կը ժամանէ ուխտաւորներով:

ՍՈՒՐՐԷ ԷՄԻՆԻ Հաճի Հիւսէյին Պէտրէտտին պէյ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց Էնֆարէ շոգենաւով և ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպան Պ. Քոնսթան ապաքինած ըլլալով, առջի օրը դուրս ելաւ և այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ դեսպանին:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, առջի գիշերը, դիւանագիտական սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպաններ, ևայլն: Յետոյ Լէտի Օ'Քոնոր ընդունելութիւն մը կատարեց:

ՈՉԽԱՐՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ վերջերս Կ. Պոլիս ժամանած և սպանդանոցներու մէջ մորթուած էգ ոչխարներու փորերէն մէկ քանի ամսուան ձագեր գտնուած են, ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ արգիլել այդ կարգի ոչխարներու մուտքը, վասն զի այդ պարագան մեծապէս պիտի վնասէ ոչխարներու բազմանալուն և յառաջիկային պիտի դժուարացնէ միսի հայթայթումը: Ձեռնհաս պաշտօնարանը միանգամայն ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ անասնաբոյծներուն հասկցնել թէ էգ ոչխարները ձեռքէ հանելու պարագան իրենց շահուն ալ վնասակար է:

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ.—Հէմպուրկ Ամերիկեան Ընկերութեան Արապիք շոգենաւը, այսօր, Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ՝ ամերիկացի 680 զբօսաշրջիկներով: Փետրուար 7ին (Ն. Տ.) ճամբայ ելած է Նիւ-Եորքէն: Հանդիպած է Քատիքս, Ճիպրալթար, Ալժէ, Բալէրմօ և Պիրէօ: Հոս երկու հարիւր յիսուն կառքեր վարձուած են՝ այդ զբօսաշրջիկներուն պտոյտներուն համար Կ. Պոլսոյ մէջ: Արապիք կիրակի առտու ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Իզմիր, Սուրիա և Եգիպտոս. յետոյ Նիւ-Եորք պիտի դառնայ:

ՄԱՔՍԱՏԻՆ վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, երէկ այցելեց նոյն պաշտօնարանին բոլոր դիւանները և ծանոյց որ պաշտօնեաները որոշեալ ժամուն ներկայ ըլլան և գործառնութեանց յապաղելուն բնաւ պատճառ չըլլան:

ՊԱՐՏԱՏՈՒԱԹՂԹԵՐՈՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.— 1904ի փոխառութեան պարտաթուղթերուն տպագրութիւնը մէկ քանի օրէն պիտի սկսի:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը երեքշաբթի իրիկուն սեղան մը պիտի տայ:

— Մէթէոր շոգենաւին մէջ, առջի գիշերը, Շէօնպէրկի իշխանը և իշխանուհին սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ ու Ամերիկայի դեսպանները և հետեւորդները. Նաեւ կայս. թիկնապահ ու օտարազգի հիւրերու հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշա, Հանրային Պարտքի վարչական խորհուրդին մէջ գերման պատուիրակ Պ. Թէսթա, Անատոլըի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Պ. Հիւկնէն են.: Մէթէոր շոգենաւը երէկ դէպ ի Միջերկրական ուղեւորեցաւ:

ՍԻՆՈՊԻ գաւառին նախորդ կառավարիչ Գատրի պէյի ամսական 3455 դհ. յատկացուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ:

ԷՏԻՐՆԷԻ կուսակալ Րէշատ պէյ և Բ. Զօրաբանակին հրամանատար առաջին ֆէրիգ Նասըր փաշա, երէկ, Էտիրնէ ժամանելով իրենց պաշտօններուն ձեռնարկեցին:

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Անատոլըի երկաթուղիին անցած տեղերէն, երէկ, առնուած լուրերու նայելով, ջերմաչափը շատ տեղեր, երէկ, զերոյէն վար իջնել սկսեր է: Էսկիշէհիրի մէջ մինչեւ եօթը աստիճան իջած է: Պօզ Օյուքի, Էսկիշէհիրի, Քէօթահիոյ և Գարըմխանի մէջ ջուրերը սառած են:

—Հռոդոսի մէջ ալ անցեալները ջերմաչափը զերոյէն վար վեց աստիճան իջեր է, սակայն հիմա օդերը բացուած և նշենիներն ալ սկսած են ծաղկիլ:

—Ատանայէն կը գրեն թէ երկրագործութեան անհրաժեշտ անձրեւները սկսած են: Կ'ենթադրուի թէ բերքերը այս տարի խիստ առատ պիտի ըլլան: Ամէն կողմէ գործաւորներ կը հասնին արտերուն մէջ աշխատելու համար: Առեւտրական գործառնութիւնները, որոնք ձմեռուան սաստկութեան հետեւանքով պահ մը դադրած էին, նորէն ոգեւորութիւն ստացած են:

—Դամասկոսի և Հալէպի մէջ վերջերս տեղացած անձրեւները մեղմացուցեր են ցուրտին սաստկութիւնը:

ԺԻՏՏԷԻ մէջ փետր. 13ին տեղացիներէն ժանտախտէ եօթը դէպք ու վեց մահ պատահեր են. իսկ հետեւեալ օրը՝ հինգ դէպք ու հինգ մահ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ Բրինճիփէզա Մարիա շոգենաւը, որ Թէնէտոսի առջեւ խրած է, տակաւին չէ ազատուած: Վերջին փոթորիկներուն հետեւանքով աշխատութիւնները դադրած են, սակայն երբ օդը հանդարտի, պիտի շարունակուին:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ առեւտրական երկրորդ դատարանը, կ'ըսէ պաշտօնական այդ մը, փետր. 15էն սկսեալ, սնանկ հռչակեց Պոլիս, Զէնպէրլի Թաշ և Էսկիշէհիր հաստատուած մանիֆաթուրայի վաճառական Հաճի Պէքիրզատէ Մուսթաֆա էֆ.ն: Դատարանին անդամներէն Եանքօ էֆ. ժիւժ գոմիսէր կարգուեցաւ և փաստաբան Միխալաքի Նիքոլաիտի ու Պօտոսաքի Բիրիտաքիտի էֆ.ներն ալ առժամեայ սէնտիք:

ԾԽԱԽՈՏԻ ՀՈՒՆՏԵՐԸ.— Նկատելով որ Իզմիրի, Իսքէչէի ու համանման վայրերու ծխախոտ մշակողները ժամանակէ մը ի վեր ծխախոտի մեծաքանակ հունտ կ'արտածեն, և քիլոն տասը ու քսան դրուշի կը վաճառեն, և նկատելով որ այդ կերպով օսմ. առաջնակարգ ծխախոտներու վարկը պիտի վնասուի, քանի որ հունտերուն ղրկուած տեղերը համանման ծխախոտներ պիտի հասնին, ուստի Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց ասկէ վերջը բոլորովին արգիլել այդ արտածումը և անսաստողները խիստ պատասխանատուութեան ենթարկել. Նաև դժուարութեանց պատճառ չտալու համար այդ որոշումը գործադրել յառաջիկայ ապրիլ 1էն սկսեալ:

ԽԱՍԳԻՒՕՅԻ Գալայճը Գաղչէսի թաղին մէջ, առջի գիշերը, թիթեղագործ Նիքոլիի տան երդիքը փլաւ, սակայն մարդու կորուստ չպատահեցաւ:

ԴՈՒՄՊԱՐԱՃԸ Եօգուշի կողմը նուագածու Անտոն, որուն հագուստները կրակարանէն ելած կայծէ մը բռնկած ըլլալով վիրաւորուած էր, մեռաւ ստացած վէրքերէն:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Մէհմէտ անուն մարդ մը, որ Պոլսոյ Բարմաք Գաբու թաղը Հաճի Իպրահիմ պէյի տունէն գողութիւն կատարած էր:

ՔՍԱԿԱՀԱՏ. — Ոստիկանութիւնը, երէկ, ձերբակալեց Մըրքատօ անուն չարագործ մը, որ Գարաքէօյի կամուրջին մօտ ուխտաւորներու գրպանները կը խուզարկէր:

ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Առջի օրը Պոլսոյ Ֆաթիհի մզկիթին միւէզզիններէն Հաճի Հաֆըզ Օսման էֆ.ի տունը անծանօթ մարդ մը ներկայանալով, ըսաւ թէ թաղին իմամը ղրկած է զինքը և թէ դրացիներուն աշուրէ բաժնելու համար ամանի պէտք ունենալով պղինձէ երկու անօթներ ուզած է: Տնեցիները իսկոյն տուին ուզուածը: Ժամանակ անցնելէ ետքը իմամին տունը մարդ ղրկելով անօթները պահանջեցին, սակայն պատասխան ստացան թէ ոչ աշուրէ պատրաստուած է և ոչ ալ անօթ ուզուած. հետեւաբար հասկցուեցաւ թէ խաբեբայութեան մը զոհ դարձած են:

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ Նշանճը Թաղը Ցակոբ անուն մարդու մը խանութին մէջ կրակարանէն ելած կայծէ մը պարկեր բռնկեցան և հրդեհ առաջ եկաւ, սակայն կարելի եղաւ շուտով մարել:

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Պէյքօզի մէջ, առջի գիշերը, մրգավաճառ Սթօսթոլ յանկարծամահ եղաւ: Կատարուած բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ սրտի կաթուածէ մեռած է:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Էյուպի Տէֆթէրտար թաղին մէջ, առջի գիշերը, մսավաճառ Թալիպի խանութը բացուելով, յիսուն օխա միս գողցուեր է: Իգտամ ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ մէկ քանի օրէ ի վեր այդ կողմերը գողութիւններ կը պատահին:

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ, Պաղչէ Գաբուէն անցնող վարձու կառք մը տապալեց Գարահիսարլը Խալիլ անուն անձը, որ վիրաւորուեցաւ:

ՄՍՐԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Ինչպէս ծանուցինք նախապէս, ծանօթ ջութակահար Ահարոն էֆ. Մսրլեան ամսոյս 25 կիրակի ցորեկ ժամ 8ին (Ը. Թ.) նուագահանդէս մը պիտի տայ Բերա, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, հետեւեալ յայտագրով.

ՄԱՍՆ Ա.

1. **ԱԼԱՌ**, Սէնֆօնի Քօնսէռդանդ
Երկու ջութակով
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ ԵՒ ՕՐ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ
2. **ՌԱՖ**, Քավադին
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ
3. **ՎԻԷՕԹԱՆ**, Դուավիաղա
ՕՐ. Ի. ՔԱՎԱՆՕԶ
Ընկերակցութեամբ դաշնակի
4. **ՊԱՑՑԻՆԻ**, Ռօնտ տը Լիւթին
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ
5. **ՄՍՐԼԵԱՆ**, Ռօմանս
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆ Բ.

6. **ՇՈՒՊԷՐԴ**, Սէրէնատ
ԵՐՈՒԱՆԴ Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ (Որդի)
7. **ՎԻՆԻԱՎՍՔԻ**, Բօլօնէզ տը Քօնսէռ
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ
8. **ԱԼԱՊԻԷՖ**, Ռօսինեօլ
ՕՐ. Ի. ՔԱՎԱՆՕԶ
Ընկերակցութեամբ դաշնակի
9. **ՄՍՐԼԵԱՆ**, Մօթիֆ Վառիէ
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ ԵՒ ՕՐ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ
10. **ՍԱՐԱՍԱԴ**, Ցիկայնէր Վայզէն
Պ. Ա. ՄՍՐԼԵԱՆ

Դաշնակը պիտի վարէ իտալացի համբաւաւոր վարպետ մը:

Տոմսակները ½ և ¼ ոսկինոց են, որոնք կը գտնուին Բերա, Քօմէնտինկէրի և Քառլ Քօբի քով և Գատըգիւղ՝ բերուքէր Սիմոնի քով: Հանդէսին օրն ալ՝ Իւնիոն Ֆրանսէզի կիշէն:

ՌԷՖԼԱՄ ԶԿԱՐԾԷՔ

ԳՐԱԿԱՆ ՎԱՅԵԼՔ ՄԸ

Արեւելքի յառաջիկայ երկուշաբթի օրուան թիւով պիտի սկսինք նոր թերթօնի մը հրատարակութեան, որուն հեղինակն է համբաւաւոր վիպագիր ՏԱՆԻԷԼ ԼԸԶԻՒԷՕՐ, արդէն իսկ մեծ համբաւ շահած իր ընտիր գործերով։ Մեր հրատարակելիք թերթօնը մտացածին նիւթի մը շուրջը չի դառնար, այլ իրական ու սրտայոյզ դէպքի մը վրայ, որ ասկէ քանի մը տարի առաջ պատահած է Բարիզի ընտանեկան բարձր դասուն մէջ։ Մարդկային բոլոր մեծ կիրքերը յուզուած են այդ վէպին մէջ, որուն ընթացքը շահեկանութիւնը հետզհետէ կ՚աւելնայ, անընդհատ դառնալու աստիճան։ Առանց չափազանցութեան կարելի է ըսել թէ ճշմարիտ գլուխ-գործոց մըն է այս նոր վէպը։ Այնքան պատկերալից ոճով ու նկարագեղ լեզուով մը գրուած է որ ամէն դասակարգի ընթերցող մեծ ախորժով պիտի կարդայ։

Գաղափար մը տալու համար սոյն վէպին վրայ, մէկ խօսքով ըսենք թէ ճոխ ու բեղուն երեւակայութեան բոլոր գանձերը կը պարունակէ իր մէջ. շահեկան իրադարձութիւնները և ողբերգական սրտայոյզ անցքերը իրարու կը յաջորդեն անընդհատ, հետ ի հետ հետաքրքրութիւնը աւելցնելով։

Ճշմարտութենէ հեռացած չպիտի ըլլանք, յայտարարելով թէ այսքան հետաքրքրաշարժ, յանկուցիչ, սրտաշարժ վէպ մը չէ հրատարակուած մեր մէջ, և անոնք որ մէկ քանի օրէն պիտի կարդան, ինքնին պիտի համոզուին թէ ամէն գովեստի արժանի է Տանիէլ Լըզիւէօրի նոր վէպը, որ կը կոչուի

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

Եւ արդէն մեր հրատարակած երկու թերթօնները գրաւական մըն են թէ վէպերու ընտրութեան մասին մեծ խնամ կը տանինք։ «Գեղանի կոմսուհիի մը արկածները» և «Ադամանդներու աշխարհին մէջ» կրկին թերթօնները սկիզբէն ի վեր մեծ ախորժով կը կարդացուին, և այս մասին ամէն կողմէ շնորհաւորութիւններ կը հասնին լրագրոյս։

Մեր նոր թերթօնը պիտի հրատարակենք առաջին էջին մէջ, իսկ միւս երկու թերթօնները չորրորդ էջին տակ, որ ընդ մէջ, մինչեւ որ «ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ» վէպը աւարտի մօտ օրէն։

Ուրեմն համբերութիւն մինչեւ յառաջիկայ երկուշաբթի, երբ պիտի սկսինք մեր

ԵԶԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ
ԽԻՍՏ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ
ՍՐՏԱՅՈՅԶ ՈՒ ՅԱՆԿՈՒՑԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ինչպէս ծանուցինք, Սանասարեան վարժարանին խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարեց Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանին մէջ, և զբաղեցաւ գլխաւորապէս դպրոցին նիւթական խնդիրներով։ Սանասարեան վարժարանի պիւտճէն այժմ մօտաւորապէս 2500 ոսկիի կը հասնի։ Ինչպէս յայտնի է, ըստ Սանասարեան կըտակի՝ վարժարանին աշակերտներուն պէտք է աւանդել նաեւ արհեստագիտական դասեր։ Այս խնդիրը բաւական երկար ատեն զբաղեցուց Խնամակալութիւնը։ Արհեստագիտական տեղեկութիւններ կարելի է աւանդել՝ 1. առանձին արհեստանոց մը հիմնելով, 2. ընդհանուր զարգացման անհրաժեշտ քանի մը առարկաներ սորվեցնելով դպրոցին մէջ և ապա գլխաւորապէս արհեստին հետեւելով և 3. բոլոր աշակերտներուն և ամէն կարգերուն մէջ արհեստագիտական վարժութիւններ աւանդելով։ Այս վերջին դրութիւնը գրեթէ վերջնականապէս ընդունուած է Խնամակալութեան կողմէ։ Այսպէսով թէեւ Սանասարեանի աշակերտները արհեստագէտներ չպիտի դառնան, բայց արհեստի ճաշակ պիտի ունենան և ներշնչեն իրենց աշակերտներուն։

ԻԶՄԻՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրի մեր թղթակիցը կը հաղորդէ մեզ փետր. 12/25 թուականով.—

Սարգիս Տ. Գասպարեան անուն ազգայինը թուականէս գրեթէ տասը տարի առաջ Իզմիրի մէջ ունեցած երեք տունը տեղւոյս Ազգ. Հիւանդանոցին պայմանապէս վագֆ ըրած և Ցէրադն ալ կտակաբար պատ Աղեքսանդրիոյ մէջ ունեցած շէնքերն ու գետինը ծախելու և փոխարէնը գանձելու համար տեղւոյս Առաջնորդարանի Վարչութեան կատարեալ արտօնութիւն տուած էր։

Վագֆի և Ցէրադի բոլոր ծախքերը այն ատեն ամբողջովին Առաջնորդարանի արկղէն վճարուեցան։

Աղեքսանդրիոյ մէջ 300 ոսկի գնահատուող կալուածները ծախուելով թէեւ միայն 300 ոսկի արդիւնք մը ունեցան, բայց Սարգիս էֆէնտի առաջուց ապահովութիւն առած էր, նախ իր վագֆ ըրած տուներէն մէկուն մէջ ցկեանս առանց վարձքի բնակելու, երկրորդ՝ միւսին մէջ իր ազգականներէն մէկը տասը տարի նոյնպէս առանց վարձքի նստեցնելու և երրորդ, ամսէ ամիս իր ապրուստին համար Առաջնորդարանի արկղէն տասնական ոսկի ստանալու։

Ցաջորդ Տնտես. Խորհուրդները նախապէս ընդունուած պայմաններուն անձնպաստ հանգամանքը հասկնալով մէկտեղ, մինչ ապրուստէն զանոնք կարելի եղածին չափ ճշդութեամբ գործադրելու, բայց կ՚երեւայ թէ Առաջնորդարանի արկղին ենթարկուած անձուկ վիճակին բերումով երասուն երկու ամսականէն չափ գումար, այսինքն 390 ոսկի անվճար մնացած էր։ Ցիշեալ էֆէնտին վերջերս իր մահկանացուն կնքած ըլլալով, իրեն ժառանգորդ երկու եղբայր և երկու քոյր թողած է. սոյն ժառանգորդներէն հանգուցեալին երկու եղբայրները Ցակոբ և Արշակ Տ. Գասպարեան էֆ.ները յիշեալ գումարէն իրենց բաժնին համապատասխանող 260 ոսկի պահանջելու համար յանուն Վարչութեան տեղւոյս Քաղ. ժողովոյ Ատենապետ Բէրովբէ Թօփալեան էֆ.ի դէմ դատ բացած են։

Քանի որ խնդիրը դատարանի ներկայացուած է, նոյն իսկ իրաւաբանները յարմար չեն դատեր իրենց օրինական կարծիքները յայտնելու, բայց ենթադրելով որ բոլոր իրաւունքը ժառանգորդներու կողմը ըլլայ, դարձեալ, մտածողներ կան որ, եթէ յիշեալ ժառանգորդները ամէն ճիգ թափէին և ամէն միջոց ի գործ դնէին, խնդիրը հաշտարար կերպով կարգադրելու, տարակոյս չկար որ Վարչութիւնը կարելիութեան սահմանին մէջ օրինաւոր պարտաւորութիւն մը կատարելու մասին չպիտի մերժէր։

* * *

Երէկ կէսօրին Ս. Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան գնաց և այցելեց Ելմտական դիւանը։

—Վաղը՝ շաբաթ՝ Ն. Ամենապատուութիւնը Մայր վարժարան պիտի այցելէ և ապա իրիկունը պիտի նախագահէ Եկեղեցի արարողութեան և երեկոյեան ժամերգութեան, Մայր եկեղեցիի մէջ։ Կիրակի պիտի պատարագէ և երկուշաբթի օրը պիտի այցելէ Էսաեան վարժարանն ի Բերա։

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր մատուցած է իր տարեկան հաշիւները։

—Ուսումնական Խորհուրդը իր անցեալ ուրբաթի նիստին մէջ զբաղած է ի մէջ այլոց հետեւեալ խնդիրներով։ 1. Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Սամաթիոյ ազգ. վարժարանաց տեսչին կողմէ ուղղեալ մէկ յայտագիրը կարգապահական խնդրոյ մը առթիւ և կարեւոր համարելով տեղական քննութեամբ մը ստուգել իրողութիւնը, պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Տքթ. Ցակոբ էֆ. Թօփճեանի և Խորհրդոյ քարտուղար Հայկեան Գասպար էֆ.ի, իրաց վիճակը քննել և տեղեկագրել։ 2. Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդը վարժարանին քառամսեայ քննութեանց առթիւ գրով մը փափաք յայտնած էր որ Խորհուրդէն ևս հանձն իր ներկայութեամբ խրախուսել ուսանողները և ստուգել անոնց ուսումնական վիճակը։ Խորհուրդը հաւանելով արտայայտուած փափաքին, իր անդամներէն գեր-առնապատիւ Տօքթ. Գուլպեան և Նազլեան Մելքոն էֆ.ներու յանձնեց այցելել նոյն վարժարանը և անոր վիճակը պարզել յայտագրով մը։ 3. Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի 1901 և 1902 տարեշրջանի շրջանաւարտներէն Օր.ք Արուսեակ Արեւեան, Արաքսի Մոմճեան և Սիրանոյշ Թնճուզլեան խնդրագրով մը ծանուցած ըլլալով թէ իրենց նախակրթութեան վկայականը դիպուածով մը կորսուած է. Խորհուրդը որոշեց նոյն վկայականներու երկրորդ օրինակը տալ իւրաքանչիւրին։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ դասատուներէ ուսուցչաց ոմանց մասին տրուելիք վկայականին խնդրովը, և որոշեց իր յաջորդ նիստը կազմել կրկին ուրբաթ օր, եւրոպական ժամ 1ին, Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

—Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը իր ամսական նիստը գումարեց անցեալ օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։— 1. Գանձապետ Գնաճեան էֆ. ծանոյց թէ ողբացեալ Վսեմ. Գրիգոր Խան Շամտանճեանի մահուան առթիւ, անոր հարազատ Միհրան էֆ. Շամտանճեան հաճած էր հինգ օսմ. ոսկի նուիրել ինչպէս նաեւ Տիարք Ժ. և Ս. Մարկոսեան Եղբարք մէկ օսմ. ոսկի նուիրած էին Օգնութեան Սնտուկին։ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ արձանագրեց այս նուիրատուութիւնները, փափաք յայտնելով միանգամայն որ ամէն ազգային հանդէս նմանօրինակ առիթներու մէջ իր օժանդակութիւնն ընծայել նաեւ այս Սնտուկին, որ կոչուած է օգնելու ազգին կարեւոր և վաստակաւոր ուսուցչաց։— 2. Անցեալ 1906 տարւոյ լրման առթիւ, Հոգաբարձութիւնը յանձնարարեց գանձապետ էֆ.ին՝ պատրաստել նոյն տարւոյ Հոգաբարձութեան գործունէութեանց հաշուեցոյցը, որպէս զի նախորդ տարիներու նման, բացատրական տեղեկագրով մը ներկայացուի Ս. Պատրիարք Հօր։— 3. Հոգաբարձութիւնը նկատողութեան առաւ մէկ քանի ուսուցչաց կողմէ փոխատուութեան համար մատուցեալ խնդրագիրներ և իր միջոցներուն ներած չափով որոշեց 600 ղրշ.ի փոխատուութիւն մը ընել ուսուցիչ Մ. Կ.ի, նոյնպէս որոշեց 500 ղրշ.ի փոխատուութիւն մըն ալ ուսուցիչ Գ. Ս.ի, ինչպէս նաեւ 200ի փոխատուութիւն մը ուսուցիչ Մ. Փ.ի։

—Իզմիրի արուարձաններէն Բարաթաչի մանկապարտէզին շէնութիւնը, որ բաւական առաջ տարուած էր՝ տեղւոյն Թաղականութեան և կրթասէր ազգայիններուն հոգածութեամբ, նիւթական միջոցներու անբաւականութեան պատճառաւ կիսաւարտ թողուած է և հարիւրի մօտ երկսեռ փոքրիկ մանկիկներ խճողուած կը մնան գիւղին ազգ. Նախակրթարանին մէջ։

—Ցաւով կ՚իմանանք Իզմիրէ թէ Օր. Եւլին Սէրչօեան, մանկամարդ, շնորհալի և ուսեալ դուստրը հանգուցեալ Կարապետ էֆ. Սէրչօեանի, ամսոյս 9ին մահկանացուն կնքեր է 24 տարեկան հասակին մէջ։ Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեր է մեծաւ հանդիսաւորութեամբ, ազգայիններու և բարեկամներու ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Այս դառնաղէտ կորուստին առթիւ, մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները կը յայտնենք վշտամեռ օրիորդին վշտահար մօրը՝ այրի Տիկին Սէրչօեանի և Սէրչօեան, Սպարթալեան ու Ճէմպարտալեան ընտանիքներուն, որոնք սուգով համակուած են։

— Ս. Պատրիարք Հայրը մէյ մէկ ցաւակցական նամակ ուղղած է այրի Տիկին Տօքթ. Նազլեան էֆ.ի և այրի Տիկին Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեանի։

— Լ. Հէրըլտ կը ծանուցանէ թէ Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքարանի հաշուակալ ու արկղակալ կարգուեր է Հ. Սրապեան վրդ.՝ Հ. Լէոն Պէշէնեան վրդ.ի տեղ որ Զմմառի վանքին վարժարանին դեր-տնօրէնի պաշտօնին կոչուած էր ասկէ առաջ։

* * *

ԱԶԴ.— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ յառաջիկայ կիրակի առաւօտ 18 փետրուար Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ Սմբատեան Մանուկ էֆ.ի, և այս առթիւ Հոգեհանգստեան արարողութիւն պիտի կատարուի ողբացելոյն հոգւոյն համար։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամը $1^1/_2$։

Սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ժամը $3^1/_2$։

Թաղ. Խորհուրդ Մայր Եկեղեցւոյ
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ԽԱՉԻԿ ԽԱՆՃԵԱՆ — Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ
Գում-Գաբու, 15 փետր. 1907

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սիմոն Ծ. Վ. Սաաթճեանի եղբայրն յԱտապազար բնակեալ Մինաս էֆ. Սաաթճեան իր ամուսնութեան առթիւ որ տեղի պիտի ունենայ փետրուար 19 երկուշաբթի օր, գովելի նախաձեռնութիւնն ունեցած է հաստատելու «փոխան Ոգելից Ըմպելեաց և Հրավառութեան» նուիրատուութիւն մը յանուն Հիւանդանոցիս, ինքն առաջին անգամ այն նպաստելով մեզ ղրկելով 2 օսմ. ոսկի ձեռամբ Դպրեվանուց փոխ-Վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վ.ի։

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր ջերմագին շնորհակալութիւնն յայտնել սա առթիւ նուիրատուին, ո՛չ միայն իր նուիրատուութեանը համար, այլ հաստատել փորձելուն համար այնպիսի նուիրատուութիւն մը որ կը խոստանայ կրկնապէս օգտակար ըլլալ Հայ համայնքին, Հիւանդանոցիս կարեւոր հասոյթ մը ապահովելով և Հայ ժողովուրդը ոգելից ըմպելեաց գործածութենէն զգուշացնելով։

(Հոգաբարձութիւն)

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆԻ

Մեր հանգուցեալ պաշտօնակցին՝ Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ այս առաւօտ, Բերայի Ս. Ցովհան Ոսկեբերան եկեղեցին, ուր առաւօտուն, կանուխէն, հոգեհանգստեան թիւ-պատարագ մատուցուեցաւ։

Մեռելական արարողութիւնը սկսաւ ժամ $3^1/_2$ին։ Տաճարը լուսազարդուած էր պատշաճապէս, և մահարձի մը վրայ դրուած էր դագաղը՝ սեւ շղարշապատ կերոններով շրջապատուած ու ծաղկեպսակներով ծածկուած։ Արարողութեանց կը նախագահէր Տ. Սահակ արքեպիսկ. Հաճեան որ յատկապէս ներկայացուցիչ կարգուած էր Հայ Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազանի կողմէ ու դասին մէջ կեցած։ Իսկ հանդիսադիրն էր եկեղեցւոյ մեծաւոր Տ. Նիկողայոս Ծ. Վրդ. Պագչեան՝ շրջապատուած վեց վարդապետներէ։ Ներկայ էին նաեւ, Վիէննական Մխիթարեան Միաբանութենէն Հ. Գրիգորիս Ծ. Վրդ. Գալէմքեարեան և Հ. Գաբրիէլ Ծ. Վրդ. Մէնէվիշեան։

Մեր Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներկայացուցիչ կարգուած էին Տ. Բաբգէն և Տ. Տիրայր Ծ. վարդապետները որոնք վեղար ի գլուխ՝ սգակիր կեցած էին դասին մէջ։ Իբր սգակիր և հանգուցելոյն բարեկամ եկած էր նաեւ Բերայի աւագերէց Տ. Ցովհաննէս Ա. քհնյ. Մկրեան։ Նոյնպէս Տ. Վահրիճ վարդապետ։

Եկեղեցին լեցուած էր յուղարկաւորներու ստուար բազմութեամբ մը, զոր կը կազմէին մեր և Հռոմէական ազգայիններու ծանօթ անձնաւորութիւններ ամէն դասակարգէ. պետական պաշտօնատարներ և մանաւանդ Տպագրական Տեսչութեան ներկայացուցիչներ, հայ թերթերու Տնօրէնները ու խմբագրական մարմինները, առեւտրական դասէն շատեր, բժիշկներ, փաստաբաններ, գրական մարդիկ եւ այլն։

Արարողութեանց աւարտումէն ետք, Հ. Գաբրիէլ Ծ. Վրդ. Մէնէվիշեան խօսեցաւ համառօտ բայց գեղեցիկ դամբանական մը, նկարագրելով Ճիվէլէկեան էֆ.ի հանրային ու անհատական կեանքը, իբրեւ պարտաճանաչ անձ՝ հանդէպ պետութեան և իր համայնքին։ Իբրեւ բազմարդիւն Լրագրապետ և իբրեւ ընտանիքի սիրալիր հայր։ Գերյ. Մխիթարեանը ծանրացաւ մանաւանդ լրագրական կեանքի գործունէութեանը վրայ, իբր 30-35 տարուան աշխատաւոր, որ միակ փոքրիկ գործիով մը՝ գրիչով՝ այդ երկար ժամանակամիջոցին մէջ օգտակար դարձաւ երկրին ու հանրութեան։ Հ. Մէնէվիշեան իր դամբանականը աւարտեց՝ յուզեալ շեշտերով յաւիտենական ողջերթ ու երկնային հանգիստ մաղթելով հանգուցելոյն և մխիթարութիւն՝ իր սգաւոր այրիին ու վշտահար զաւկըներուն։

Ցաւարտ դամբանականին, յուղարկաւորներն իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին հանգուցելոյն անդրանիկ որդւոյն՝ Ցակոբ էֆ. Ճիվէլէկեանի, փեսաւորին Սարգիս էֆ. Սիմոնօֆի և ընտանեկան պարագաներուն, որմէ յետոյ հանդիսաւոր թափօրով եկեղեցիէն դուրս հանուեցաւ դագաղը զոր կը կրէին Ճէրիտէի Շարգիյէ ու Սուրհանդակ Օրաթերթերու գրաշարներն ու մամուլի աշխատաւորները։ Դպրոցական սաներ դագաղին առջեւէն կը տանէին պսակները զորս նուիրած էին՝ Ճիվէլէկեան ընտանիք, Տ. և Տիկին Տօքթ. Տիգրան փաշա Պալաեան, Պաշտօնէութիւն Սուրհանդակ և Ճէրիտէ օրաթերթերու, Տ. և Տիկին Սարգիս Սիմոնօֆ, Տ. և Տիկին Ցակոբ էֆ. Վարժապետեան, Աբրիկ էֆ. Մուսախանեան, Տ. և Տիկին Սիմոն էֆ. Ամիրախեան եւն.,

Ցուղարկաւորներու բազմութիւնը հետեւեցաւ դագաղին մինչեւ Շիշլի Ճամբան, Ոսկեբերան եկեղեցւոյ փողոցին բերանը, ուրկէ դագաղը մեռելակառքով մը փոխադրուեցաւ Շիշլիի Հայ-Հռոմէականաց գերեզմանատունը, ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։ Ցուղարկաւորներէն շատեր հետեւեցան մեռելակառքին մինչեւ գերեզմանատուն։

⁂ Այս առտուան թուրք թերթերը ծանուցանելով Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեանի մահը, գնահատական տողեր կը նուիրեն անոր յիշատակին, իբրեւ ուղղամիտ և սիրելի լրագրապետ։ Լէվընդ Հէրըլտ ևս համակիր ցաւով կը յիշատակէ անոր մահը։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն փետր. 27)

ԳԵՐՄԱՆ ՌԱՅԽՍՏԱԿԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 26 փետրվար. — Երէկ Ռայխստագին մէջ Պիւլով իշխանին և կեդրոնին մինչեւ տեղի ունեցած քաղաքական հաշուեյարդարութեան առքը, այս օր Ելմտացոյցի վիճաբանութեանց շարունակութեան առթին, հաշուեյարդարութիւն մըն ալ եղաւ Պիւլով իշխանին և ընկերվարական-ժողովրդական կուսակցութեան միջեւ։ Պ. Պէպէլ յանուն այդ կուսակցութեան ճառ մը խօսեցաւ որ թէեւ երեք ժամու չափ տեւեց, բայց մինչեւ ցարդ Ռայխստագի մէջ խօսած ճառերուն ամէնէն տխուրն էր։ Զանազան խնդիրներու մէջ մտնելէ ետք, իրաւունք տալու համար իր կուսակցութեան ընթացքին։ Բնականաբար հերքեց վերջին ընտրութեան մէջ իր կուսակցութեան վերագրուած պարտութիւնը և վերջացուց ըսելով թէ ապագային իր կուսակցութիւնը աւելի եւս պիտի զօրանայ։

Պէպէլէն ետքը, իշխան Պիւլով ճառ մը խօսեցաւ և պէտք է ըսել թէ վարչապետն այսօրուան պէս լաւ խօսած չէր գրեթէ։ Դարձեալ ըսաւ թէ ինք կ՚ուզէ գործել պահպանողական-ազատական միաձայնութեան հետ, դարձեալ քաղաքական իր նոյն տեսակէտները պարզեց, որոնց մասին խօսեցաւ երէկ, բայց այս՝ հռետորական այնպիսի ճարտարութեամբ մը, որ իր ճառին քաղաքական խորհրդակցութեան մը հանգամանքը տալով հանդերձ նպաստաւոր ազդեցութիւն մը յառաջ բերաւ ընդհանուր երեսփոխանաց վրայ. նոյն իսկ ընկերվարականները, ի սկզբան մէկ քանի անյաջող ընդմիջումներէ ետքը, մտադիր կ՚ունկնդրէին, այնպէս որ ճառին վերջանալուն երեսփոխանաց ամէն դասերուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն մը յառաջ եկաւ։

Ռայխստագի այսօրուան ամբողջ նիստը Պէպէլին և վարչապետին արտասանած ճառերով անցաւ։ Ելմտացոյցի վիճաբանութեան շարունակութիւնը վաղուան մնաց. բայց վաղն ալ ձախակողմի ազատական կուսակցութեան պետերը պիտի խօսին։

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՅՔԱՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 փետր.— Լա Քռուա հետեւեալ ազդը կը հրատարակէ.—«Բարիզի արքեպիսկոպոսը ո և է տեղեկութիւն չընդունեց Սէնի կառավարիչէն, և չի սպասեր այլ եւս։ Բանակցութեանց խզումը կատարեալ իրողութիւն մըն է։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ, 28 փետր.— Բարիզի պապական նուիրակութեան պաշտօնաթղթերուն թուղթերը Վատիկանի յանձնուեցան Աւստրիո-Հունգարիոյ դեսպանատան միջոցաւ։

—Կ՚ըսուի թէ Պիոս Ժ. խնդրեր է Ֆրանց Եոզէֆ կայսրէն և Վիլհէլմ կայսրէն բարեխօսել միջամտել, արգիլելու Մօնսէնեօռ Մօնդանեինիի թուղթերուն հրատարակութիւնը Բարիզի լրագիրներուն կողմէ։ Ընկերվարական-արմատական Մէսիտոռ լրագիրը արդէն սկսած է այդ հրատարակութիւնը։

—Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը յանդիմաներ է մօնսէնեօռ Մօնթանեինիին՝ այն անպատեհութեան համար որով պահած էր գաղտնի գրութիւններ, զորս պէտք էր ջնջել կարդալէ ետքը։

ՓԱՐԻԶ.— Փօռթոյի երդուեալներն ալ, Մարսիլիոյ երդուեալներէն ետքը, Ֆրանսայի մէջ հասարակ ոճիրներու աւելնալը նկատողութեան առնելով, թախանձագին խնդրեց նախարարութենէն որ մահու պատիժը պահպանուի։

—Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդին վերջին նիստին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն ծանոյց թէ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ միջեւ համաձայնութիւնը կատարուեր է՝ Մարոքի մէջ, Բազայ ու Անքա, ոստիկանութեան կազմակերպութեան մասին՝ Մատրիտի Ֆրանսական դեսպանին և Բարիզի սպանիական դեսպանին հետ ունեցած տեսակցութիւններուն հետեւանքով։

ԹՈՔԻՕ.—Ճաբոնի մէջ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լրագիրները մեծ մասամբ նպաստաւոր կը խօսին ֆոն Պիւլով իշխանին ճառին վրայ։

—Հայնրիխ իշխանը, Վալտէմար իշխանին հետ, Ալճէզիրաս ուղեւորեցաւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Բանամայի ջրանցքին շինութեանց ընդհանուր ճարտարապետ Պ. Սթեվէնս հրաժարեցաւ, որով Պ. Ռուզվէլթ ամբողջովին զինուորներու սպաներէն ճարտարապետներ պիտի ընտրէ՝ շինութիւնները առաջ տանելու։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Կեդրոնական Ամերիկայի փոքր պետութիւնները շատ գրգռուած են Հոնտուրասի և Նիքարակուայի պատերազմէն։ Կը վախցուի թէ մի՛ գուցէ պատերազմը տարածուելով, ընդհանրանայ այդ պետութեանց մէջ։ Սան-Սալվատոր պիտի օգնէ Հոնտուրասի նախագահին, վասն զի այս վերջինը անկարող է Հոնտուրասը պաշտպանել Նիքարակուայի զինուորներուն դէմ։

ՓԱՐԻԶ.— Նորվէկիացի երկրախոյզ Ամունտզէն Պերլին ուղեւորեցաւ։

ՊՕՒՏԱՓԷՇԹ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ Ռումանիոյ պահպանողական դահլիճը հրաժարած ըլլայ։

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Գոլան կը հերքէ այն լուրը թէ կրօնքի պաշտամունքին նկատմամբ նոր ծրագիր մը ներկայացուցած ըլլայ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մշուշը այնքան թանձր է, որ բազմաթիւ արկածներ պատահեցան։

ՀՌՈՄ.— Պ. տը Մարթինօ տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ գո՛հ է օտար կառավարութեանց հետ ունեցած իր տեսակցութիւններէն, որոնց ամէնքն ալ տրամադիր կ՚երեւան խոստանալ՝ խաղաղութիւնը պահպանելու։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հոս լաւ տպաւորութիւն մը գործեց յաջողութիւնը Անգլիոյ մէջ բացուած հանգանակութեան՝ ի նպաստ սովէն տառապող ռուս գիւղացիներուն։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Սաքսոնիոյ Թագաւորը մարտ 6ին հոս պիտի ժամանէ։ Ցետոյ Մատրիտ պիտի երթայ, սակայն Լիզպոնա պիտի չայցելէ։

ՊԷՇԹ.— Սուրով մենամարտ մը տեղի ունեցաւ Երեսփ. Ժողովին դեր-ատենապետ Պ. Ռաքօնէսքիի և ընկերվարական Պ. Հօրվաթի միջեւ։ Այս վերջինը վիրաւորուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը Համպուրկի վիճակահանութեան 1 միլիոն մարքի տոմսեր գտեր է Աւկուստա Վիքթորիա շոգենաւին մէկ պաշտօնեային վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը 90ի դէմ 189 ձայնով ընդունեց որոշում մը՝ Անգլիոյ մէջ Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման ի նպաստ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի կը դնէ 1323 տարուան միջոցին իր հայթայթիչներուն կողմէ յանձնուելիք գնահատուելը պարպելու գործը՝ կրկնաճախարակի միջոցաւ։ Աճուրդին մասնակցել փափագողները պարտին 100 օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը ձգել վարչական Խորհուրդի Սնտուկը և իրենց գինը առաջարկել նամակով՝ մինչեւ 28 փետր. 1907 (Հ. Տ.)։ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ընդունիլ կամ մերժել ամէն առաջարկ։

⁂

Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի կը դնէ 40 թոնօ հին ձուլածոյի հայթայթումը, Խասգիւղի իր ձուլարաններուն համար։ Աճուրդին մասնակցել փափագողները պարտին իբր երաշխաւորութեան գումար 20 օսմ. ոսկի յանձնել Վարչական Խորհուրդի Սնտուկին և նամակով հաղորդել իրենց առաջարկները, որոնք մինչեւ յառաջիկայ 28 փետր. 1907 (Ն. Տ.) պիտի ընդունուին։ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ո և է առաջարկի ընդունելու կամ մերժելու իրաւունքը։ 6—1

ԱՄԷՐ ՊԻՔՈՆ
Société Producteur du France, Péra
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԵՐԱ
Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած զանազան ցուցահանդէսներու մէջ։

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ՊԻՔՈՆԸ, ամէնէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առատ ճաշէն փոխանակ կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարեբար ազդեցութիւն մը կ՚ունենայ։ Այդ ըմպելին շնորհիւ՝ մարդուս պակսած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տոկուն կը մնայ։

Ծ.Եօր. — Ունենք մեր վաճառորդը կեղծած ըլլալնուն, Ամէր Պիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իւնիոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ.
Պ. Պ.
Բ Պանտր — Ղալաթիա
Ա Ռէքքիա — »
Էքսօտիք Գօօբէրաթիվ — Ղալ., Բերա եւ Գատըգիւղ
Ռօզարիօ Միսսօնէ — Ղալաթիա
Բարաթօբուլօ եւ Մէլէթիատիս — »
Ժ Սթավրօբուլօ — »
Սթավրօբուլօ Եղբարք
Բօզթաքի Եղբարք
Վէնսան Գասապեան (ղեղձ) Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեադիմ
Տ Մէգիքի որդի եւ Ընկ
Մ Մէգիքի
Թ Լինօ
Պ Նէֆերեան
Ժ Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.
Էմիլ Լանտրիօ — Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. ք եւ Ընկ
Թ Սարէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Գօն Մարշէ — Բերա
եւն եւն եւն. 50—8

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Բերա, Սէնէմքէօյ, Տէրիճէի փողոց, թիւ 3 տունը ծախու է, որ ունի հինգ սենեակ, ջրհոր մը, պարտէզ և 140 կանգունի վրայ շինուած է. տեսարանը լաւ է։ Դիմել Պէշիքթաշի եկեղեցին, բանկալապետ Ցովհաննէս աղայի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 15/28 Փետրուար

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 30
Ամէնէն բարձր գին	»	105 35
Ամէնէն վար գին	»	105 30
Ռումէլի Երկաթուղի գոց	Փր.	152 $^1/_2$
Ամէնէն բարձր գին	»	152 $^1/_4$
Ամէնէն վար գին	»	152 —
Թրամվայ	»	70 —

ԲԱՑՈՒՄ Փետրուար 16/1 Մարտ

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 28
» » » ժամը 7ին	»	105 27
Ռումէլի Երկաթուղի	Փր.	152 —
» » ժամը 7ին	»	152 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	440 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	520 —
» » » Բ. սերի	»	519 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 45
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 77
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 27
» ժուիսանս		6 47
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամվայ	Փր.	70 —
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.		368 50
Ղալիա Բարա Ալյոն		706 —
Միթիլի պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալոնիքի պանքա		175 —
Մերսին Ադանա պրողթ.	Ա. Ո.	16 75
Քարասու [illegible]		114 50
» արտօրական		110 —
» 5 պարտաթուղթ		88 —
Քարափ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		262 —
Հելլենական պարգեւատր թուղթ		434 —
» »	Օ. Ո.	4 06
Լաւրիոմ	Փր.	105 —

ՍԹՈՒԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 80
» » 8 »		4 60
Ռումէլի երկաթուղի	Փր.	1 50
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի $6^1/_2$ %		

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.	110 —	— —
» չէք	110 $^1/_4$	110 12$^1/_2$
Բարիզ 3 ամիս փր.	— —	— —
» չէք	22 90	22 85
Պերլին մարք	18 65	18 60
Վիեննա քուրան Փիօրին	21 93	21 87

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ղրշ.	109 38
Ֆրանսական »	»	87 15
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բօլ Էմբերիալ	»	90 20
Մեճիտի տարբերութիւն	»	107 20
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մեթալիք	»	100 20
Ռուսլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 67

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 28 Փետրուար

Միացեալ Օսմ. պրողթ. բաց.	Ա. Ո.	97 25
» գոց.	»	97 25
Ռումէլի երկաթուղի	Փր.	152 75
Թրամվայ	»	71 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	700 —
Ռեժիի բաժնեթուղթ	»	— —
Ղալիա Բարա Ալյոն	»	706 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	96 10
Քրէտի Լիոնէ	»	1218 —
Ռուսական 5 %	»	90 10
Իտալական Ռանթ	»	103 15
Սպանիական արտաքին	»	95 55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 290
Դրամատուն Ֆրանս. Պանքայի	»	4 —

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէ հաթապ անպարը իչին պիր սէնէլի քիւմիւրէ ղարփինտա միւպաեա օլունաճագ Նիւքէսլ ճինսինին եէքսանըտ Նէվինտէն մատէն քէօմիւրինին կէօմրիւք վէ րըխթըմ րէսիմլէրի Խազինէնէէ աիտ օլմագ վէ անպարա թէսլիմ խուսուսէք չարթըմըլա պէհէր թօնօսըն մէճիտի միւղամէն 125 ղուրուշ ֆիաթըլէ իլտաա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալին 17ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ իհալէի էվվէլիէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունմըշ օլմաղլէ չէրաիթը միւթէֆէրրիասըն անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին նիւգուտ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէ միւրաճաաթլարըն եէվմը մէզքիւրտա նիհաեէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչարիլէյհաա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 14 չուպաթ 322 3—2

ԻԼԱՆ

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Ֆաօ խաթթընըն 6 մէթրօ թուլընտաքի աաի թէլ թիլլէր միւքսէր իչին 200 ատէտ մա լէվհա ալթ բարչասը մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն 100տէ10 հիսապըլա թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըլա մուգավէլէթ մուհարրիրլէրին մուսատտագ քէֆալէթը գավիէլէրի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մէճլիսը խարճիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 15 չուպաթ 322

⁂

Պէյ Օղլու ճէհէթի խութութը իչին իհթիեաճ օլունագ պէչ ատէտ քէօշէ վէ օն ատէտ սըրա թիմօր միրէքի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն նիւգուտ օն հիսապը իլէ թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըլա մուգավէլէթ մուհարրիրլէրին մուսատտագ քէֆալէթը գավիէլէրի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մէճլիսը խարճիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 15 չուպաթ 322

ՀԻՒՆԵԱՏԻ ԵԱՆՈՍ

HUNYADI JANOS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ եւ ԲՆԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

Ազդու, ապահով ու հեշտ կերպով կը ներգործէ

Կը յանձնարարուի ամեն անոնց որոնք ենթակայ են

Սովորական պնդութեան, ստամոքսացաւի, լեարդի հիւանդութեանց, մաղձի խանգարումներու, լեարդային համախռնումի, զանազան տենդերու եւ տաք կլիմաներու յատուկ ուրիշ հիւանդութեանց

Գործածման չափը, երբ մաքրողական՝ 2 գաւաթ, իսկ երբ լուծիչ դեղ՝ 1 գաւաթ.

առտուն՝ բան չկերած խմել 24—3

ՊԷՏՔ Է ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԵՒ ՆՄԱՆՆԵՐԷՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչես ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ: Հիւսուածքը՝ 8×8: 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչես ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն: Ամէնքն ալ Լիվըրբուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եզերքներով և խայծղանուած:

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ:

Առաջարկուելիք գիները պէտք է կատարել չիլլինով ու բէնսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ Կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են: Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանըհինգը աւանդ ձգել: Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ:

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն:

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին:

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները: Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին: Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի: Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ: Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի: Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ո և է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր շահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք վնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն: Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուելով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ ռուբիով, մէկ ռուբին մէկ շիլին 4 բէննիի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—4

⁂

Ազդ.— Թողեալ Հասոյթներու Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ ստորեւ նշանակուած գետին և լիճերուն ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Ատաբազարի գաւառակին մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որուն պայմանաժամը փետրուարի վերջը կ'աւարտի, յիշեալ տեղերու Հանր. Պարտքի գործակալութիւններու կողմէ աճուրդի դրուած է՝ ձկնորսութեան տուրքի վարձակալութիւնը երեք տարուան պայմանաժամով, և մորթերուն տուրքինը՝ մէկ տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1 մարտէն (1323 (1907):

Աւասիկ վարձու տրուելիք ձկնորսութեան տուրքերուն մանրամասնութիւնները.—

1. Ձկնորսութեան տուրք Պալիքարի, որ Սաքարիա գետին մաս կը կազմէ, և ա՛ն Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ կը գտնուի, Ատաբազարի գաւառակ (Իզմիտ): Այդ տուրքերը, ասկէ առաջ, Զի.հիճէ 19ին, երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած է 38,500 ղրուշի:

2. Ձկնորսութեան տուրքերը Աճի-Սու լիճին, սահմանակից ունենալով Աք-Կիւրկէն և Եանըք-Տէրէ՝ Իզմիտի գաւառակին մէջ: Այդ տուրքերը ասկէ առաջ վարձակալութեան տրուած էին 7510 ղրուշի երեք տարուան պայմանաժամով:

3. Սաքարիայի ձկնորսութեան տուրքերը, գետին այն մասին ընթացքին դուրս, որ կը գտնուի Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ՝ Ատաբազարի գաւառակին (Իզմիտ) ենթակայ: Այդ տուրքերը նախապէս վարձու տրուած էին 1500 ղրուշի՝ մէկ տարուան պայմանաժամով:

4. Ձկնորսութեան տուրքերը Պաշ-Պալաքլավայի և իր յարակից մասերուն՝ Ատաբազարի գաւառակին մէջ, ինչպէս նաեւ Օքճի-Տէրէի, Պէօքճի-Վիրանի, Աքկէօլի, Գամիշ-Կէօլի, Պէօր-Սաքարիայի և Պէօրրիւի՝ Գանտէրէ գաւառակին մէջ վարձակալութեան տուրքերը: Ասկէ առաջ այդ տուրքերը երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած էին 39500 ղրուշի:

5. Ատաբազարի մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որ նախապէս 2571¼ ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր մէկ տարուան համար, անցեալին պէս դարձեալ մէկ տարուան պայմանաժամով վարձու պիտի տրուի:

Ամէն անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այդ աճուրդներուն կամ տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսութեան ճիւղ) դիմել: Նաեւ պարտաւոր են կանոնական երաշխաւորութիւնը տալ: 13—9

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

27/9 փետր. 1907 (1322)

⁂

Ազդ.—1890 Ապրիլ 15/27ի Կայս. Հրամանագրին ԺԴ. յօդուածը գործադրելով, 1890ի 4% Բախրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերու՝ պայմանաժամը 1901 Մարտ 1/14ին աւարտող թիւ 21 այն կտրօնները, որոնք չեն ներկայացուիր մինչեւ 1907 Մարտ 1/14 գանձուելու համար, Օսմ. Հանր. Պարտքի սեփականութիւնը պիտի ըլլան:

Կ. Պոլիս, 1 դեկտ. 1906 16—16

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—1890ի 4% Քոնսոլիտէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 22 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1901 մարտին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ 1892 փետր. 1/13ի չորրորդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերը եթէ երբեք չներկայացուին մինչեւ 28/13 մարտ 1907, ջնջուած պիտի համարուին: 9—7

Կ. Պոլիս 2/15 փետր. 1907

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1907 մարտ 1 Ն. Տ. ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. թ. 222 խառն առտ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. թ. 22 խառն իրկ. ժ.	վ.
10	20	Մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1	32
11	2	» Կէօքճէ Քըրք մկն.	12	52
12	—	» Սազօճը Պունար »	12	10
12	59	» Սլաթունտ »	11	12
1	41	» Չէքիւրլէր »	10	23
2	40	» Տէօյէր »	9	35
3	9	» Իհսանիյէ »	8	50
3	34	» Համամ »	8	24
3	44	» Կազլըկէօլ համամ »	8	14
4	11	Մկն. Աֆիոն Գարա Հիսար ժմն.	7	43
4	31	Ժմն. Աֆիոն Գարա Հիսար մկն.	7	23
5	11	» Պէօյիւք Չօպանլար »	6	50
6	6	» Չայ »	6	3
6	51	» Իսհագլու »	5	10
7	15	» Եասսըճան »	4	45
7	46	» Աք շէհիր »	4	23
8	18	» Ազարի քէօյ »	3	43
9	—	» Չավուշճը քէօյ »	3	5
9	38	» Իլկին »	2	33
10	25	» Գատըն-Խանը »	1	39
11	20	» Սէրայ-Էօնի »	12	57
11	52	» Մէյտան »	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը »	11	12
1	30	Ժմն. Գօնեա մկն.	10	30
իրիկ.			առտ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. թ. 122 խառն առտ. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառք. թ. 121 խառն իրիկն. ժ.	վ.
12	—	Մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	10	—
12	44	» Աք Պունար մկն.	9	18
1	24	» Ալբիւ Քէօյ »	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր »	7	58
3	9	» Սարիքէօյ »	7	1
3	58	» Պիչէր »	6	4
4	35	» Սասըլէր »	5	27
5	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	—
6	3	» Պօլաթլը »	4	16
7	21	» Մալը Քէօյ »	2	49
8	15	» Սինճան Քէօյ »	1	47
9	—	Ժմն. Էնկիւրիւ մկն.	1	—
իրկն.			առտ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ թ. 322 խառն առտ. ժ.	վ.	թ. 324 խառն իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 321 խառն առտ. ժ.	վ.	թ. 323 խառն իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	15	Մկն. Ալայունտ ժմն.	12	30	10	35
1	25	11	35	Ժմն. Քէօթահիա մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ — ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ ժ.	վ.	թ. 42 խառն իրիկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 421 խառն առտ. ժ.	վ.	ժ.	վ.
		7	35	Ժմն. Ատա-Պազար մկն.	5	26		
		7	17	Մկն. Համիտիէ ժմն.	5	44		

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Փետրուար

Դշ 13/26 Սեվաստաբօլ ժամը 10ին առտուն, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:

Եշ 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առտուն:

Շբ 17/2 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն:

Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն:

50—12

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՓԱՍՈՒՄ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 5ին, Սիրաքուսի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 6ին, Սիրաքուսի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ Փարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:

15 50—10 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՌԻՍԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

56, Ռիւ տը Պոնտի

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱՆ

Եւ Գռիսթօֆլ անունը ամբողջ գրերով

Կրկին արծաթազօծում բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ՝ գլխաւոր վաճառատանց մէջ 18—11

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3724	Միքատօ	3557	Տիբէրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1 57	Սիլվիօ	119
Աթիսօքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէվիտէօ		Սցէբօ	1203
Պասսանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մօզէլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էգքօ	3464	Իտալօ	5 40	Նէքօ	1 33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթիս	4100	Թօքիօ	3337
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	053	Օնթարիօ	036	Թօլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քաժօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Բիալձօ	329	Վ. Ուիլթօնցն	.239
Ասսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1143	Ռինալտօ	1558	Եէտօ	1350
Գօլօրատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լօրէնցօ	3191	Ռօլլօ	613	Ջէցօ	1200
Գօնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէս	1789	Զօրօ	
Գօրսօ	895	Կրասանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Ռոզարիօ	136	Ուոյծն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Թայզօ շոգենաւը, նաւապետ Սաքլէրըն:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Վասֆօ շոգենաւը, նաւապետ Հէրբարք, մարտ 2ին:

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—22

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 36 միլիոն ֆուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են: Երեսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր:

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3: Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ:

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն:

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս և կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3	օր	100– 150	ոսկի գումարի	համար
6	»	151– 200	»	»
10	»	201– 500	»	»
15	»	501–10 0	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը:

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անվճարաբար, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու:

Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վինըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

Մ Օ Ս

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Եկցի	Նալկօգրիս
Մինէս	Էմկյսիս
Րափայս	Ֆուզիրիս
Թէպօր	Մօէրիս
Նուպօզ	Ֆօյնէք
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգրուանաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սեղանատուն ունին:

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թիւով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին: ստէրլինկ

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 5
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը համելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին:

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պանչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—43 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ

1886ին եւ 1903ին հրապարակ հանուած

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆԻ ԹԻՐԱԺԸ

1907 Մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքան իր կեդրոնատեղիին և Պոլսոյ ու Բերայի իր մասնաճիւղերուն մէջ չափաւոր բրիմով կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման վնասներուն: Հիմակուան գիներուն համաձայն, առաջ ելած վնասը 88 ֆրանք պիտի ըլլայ առաջին շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, իւրաքանչիւրին գինը ըլլալով 338 ֆրանք, իսկ 19 ֆրանք վնաս երկրորդ շրջաբերութեան պարտաթուղթերուն համար, որոնց իւրաքանչիւրին գինն է 269 ֆրանք: 20—19

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (20)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԷՆՕՐԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՃՈՒԼԻՈՅԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լէնօր նշմարեց այդ պարագան և ձեռքերը իրարու միացնելով, ըսաւ.

— Ո՛հ, կը թախանձեմ, այդ բարիքն ալ ըրէք: Քանի որ կը յորդորէք զիս՝ փորձութեան տոկալու, — լաւ գիտեմ թէ դուք էիք զիս ազատողը, — անկեղծօրէն խօսեցէք ուրեմն: Ինչո՞ւ համար կը վարանի՞ք: Ինէ վախնալու պատճառ մը ունի՞ք: Դեռ ըսելիք բան մը ունի՞ք. ձեր աչքերը կը մատնեն: Խօսեցէք, խօսեցէք:

— Իրաւունք ունիք, սիրելի տիկին, պարտականութիւններ ունիմ ձեզի հանդէպ, մրմնջեց Ճուլիօ գուրգուրալից նայուածքով մը: Ապահով եղէք որ մինչեւ վերջը պիտի կատարեմ պարտքերս: Իրաւունք ունիք իմ անձնուիրութեանս վրայ յոյս դնելու: Հաճեցէք վայրկեան մը սպասել:

Ճուլիօ դուրս ելաւ սենեակէն, բայց քիչ յետոյ վերադարձաւ:

Հիանալիօրէն խաչագծուած մետալիոն մը կը գտնուէր իր ձեռքերուն մէջ:

Մանկամարդ կնոջ երկարեց, որ դողդոջուն ձեռքով մը առաւ զայն:

Գոհարեղէնին զսպանակը հնազանդեցաւ տրուած ճնշումին: Ոսկի թերթերը անջատուելով իրարմէ, երկու հիանալի մանրանկարներ երեւան եկան. էրիկ մարդու մը ազուոր դէմքը և կնոջ մը հիասքանչ գլուխը:

Ուրիշ զսպանակի մըն ալ ճնշումով մանրանկարները անջատուեցան: Մետալիոնին մէջ սա բառերը քանդակուած էին մանրագրիտական գրերով.

Իմ փոքրիկ Լէնօրիս
Իր հայրիկէն և մայրիկէն կողմէ
Ժան տը Վիլիէրէ

Տիկին տը Սէրվիսօլ ուժգնօրէն սեղմեց Ճուլիոյի ձեռքը:

— Ո՛հ, շնորհակալ եմ, ըսաւ Լէնօր հառաչելով: Ոչ մէկ գոհարեղէն այս յիշատակին չափ յարգի է ինծի համար:

Ցետոյ սկսաւ հեծկլտալ, միեւնոյն ատեն երջանիկ ու վշտահար զգալով ինքզինքը: Մանկամարդ կինը համբոյրներով ծածկեց թանկագին մանրանկարները:

— Որքա՜ն գեղեցիկ է եղեր մայրս, և դէմքը որքա՛ն փափուկ, յարեց Լէնօր, քանիցս սրբելով աչքերը, որոնք արցունքներէն կը մթագնէին: Պ. Պլանշար, տեսէք սա հիանալի խարտեաշ մազերը...

— Ծիշդ ձերիններուն կը նմանին, տիկին:

— Հապա դէմքին գրաւիչ գոյնը, ազուոր մայրս...

— Սիրելի տիկին, ճիշդ ձեր դիմանկարն է որ կը գծէք:

— Սիրելի պարոն, դուտ փաղաքշանք մըն է ատիկա, բայց քաղցր փաղաքշանք մը: Ինքզինքս շատ բարեբախտ կը զգամ՝ մօրս նմանելուս համար:

Լէնօրի ազուոր դէմքը ուրախութենէն կը ճառագայթէր իր արցունքոտ աչքերուն մէջէն: Ժպիտ մը ուղղելով Ճուլիոյի, ըսաւ.

— Սիրելի մայրս հիանալի կին մըն է եղեր զոր հիացումով կը դիտեմ. բայց հօրս դիմանկարը ա՛լ աւելի կը յուզէ զիս: Կը գուշակէ՞ք ինչո՛ւ համար:

— Որովհետեւ իր դիմագիծերը այնքան ուղղամտութիւն, բարութիւն և ազնուութիւն կ'արտայայտեն որ չէ կարելի կասկածիլ իր պատուոյն վրայ: Կ'ըսեն թէ աչքերը հոգւոյն հայելին են: Լաւ մը դիտեցէք իր աչքերը: Ինչ անկեղծ նայուածք... Այս լուսանկարը ներկայացնող մարդը կրնայ թշուառութեան մատնուած և դժնդակ փորձանքներու ենթարկուած ըլլալ, բայց կ'երդնում որ իր խղճին հետ իրաւախոհութեան չէ յանգած բնաւ:

— Իմ ալ կարծիքս ատ է, պատասխանեց Լէնօր ճաճանչագեղ դէմքով մը: Ինչ փոյթ թշուառութիւնն ու դժնդակ փորձանքները: Կարելի է ամէն բանի հանդուրժել և շատ մը բաներու յաղթել, երբ մարդ զուրկ չէ խղճի գոհունակութենէն ու պատուոյ կրօնքէն: Արդարեւ, Պ. տը Վիլիէի և հօրս դէմքերն ալ միեւնոյն ներքութիւնն ու ձեւն ունին, բայց ո՛րքան հարեւանցի նմանութիւն... Ինչպէս կարելի է խաբուիլ:

— Վիլիէրի մարքիզը Ֆրանսայէն մեկնեցաւ իր կնոջ մահուընէն յետոյ, ըսաւ Ճուլիօ: Յուսահատական գործ մըն էր ատիկա: Իր ընտանիքէն դուք մնացած էիք: Եւ որովհետեւ կործանած էր գրեթէ, իր բարեկամները պաղած էին իրմէ, աւելորդ է ըսել: Հետեւաբար՝ հետաքրքիր մտերիմներ չունէր: Այսպէս՝ կեղծ մարքիզը կրցաւ բուն մարքիզին տեղն անցնիլ դիւրաւ: Դարձին, կղզիացած կեանք մը վարեց, յետոյ նոր յարաբերութիւններ հաստատեց: Ձեզի ըսի թէ Լիւսիէն տը Վիլիէ դերասան մըն է, երբ խնդիրը խաբեբայութեան վրայ կը դառնայ:

— Թշուառակա՛նը, գոչեց Լէնօր: Վախնամ թէ սպաննած է այն անձը՝ որուն ինքնութիւնը իւրացուցած է: Բայց պիտի պրպտենք... և ուշ կամ կանուխ՝ անոր առջեւ պիտի ցցուիմ, իր դիմակը վար առնելու և իմիններուս վրէժը լուծելու համար: Սիրելի պարոնս, ինծի պիտի աջակցիք, այնպէս չէ՞, դուք որ այնքան ազնիւ ու բարի, ընդվզած էք այդ մարդուն գործած ոճիրներուն դէմ...

Երկար հեծկլտուք մը ընդմիջեց մանկամարդ կնոջ խօսքը:

Ճուլիօ ծնրադրեց Լէնօրի անկողնին քով և սկսաւ արտասուել, գլուխը ձեռքերուն մէջ առած:

— Ո՛հ, պարո՛ն, ի՛նչ ունիք, գոչեց Լէնօր: Միթէ ձեզի վիրաւորանք մը պատճառեցի ակամայ... ինչո՞ւ համար այդ արցունքները... կ'աղաչեմ, պատասխանեցէք:

—Աւա՛ղ, տիկին, դժնդակ խոստովանութիւններ պիտի ընեմ ձեզի: Կը տառապիմ ձեր ատելութիւնը չգրգռած տակաւին:

—Ինչո՞ւ համար ձեզ ատեմ... Հաւատ կ'ընծայէ՞ք ատանկ բանի մը...

—Չէ՞ք զարմանար այդքան տենդոտ գաղտնիքներու իրազեկ ըլլալուս համար:

—Այո՛, բայց...

—Թերեւս կռահեցիք թէ Լիւսիէն տը Վիլիէ մեղսակցի մը միայն կրնար յայտնած ըլլալ իր գաղտնիքը...

—Ո՛հ, կ'երդնում, գոչեց մանկամարդ կինը...

Ճուլիօ արիաբար վեր առաւ ամօթէն կարմրած ճակատը, և տիկին տը Սէրվիսօլի ուղղեց նայուածքը:

—Անպատուութեան մէջ ալ աստիճաններ կան, ըսաւ Ճուլիօ. Լիւսիէն տը Վիլիէի աղտոտաբեր ճամբուն հետեւած եմ հեռուէն... Ինչո՞ւ համար հետեւէի անոր... Իմ պետս եղած է: Ամօթով կը խոստովանիմ և խոր զղջում մը կը զգամ. հիմա կը փորձեմ քիչ մը բարիք ընել՝ ի փոխարէն այն չարիքին որուն մեղսակից եղած եմ: Տիկին կ'աղաչեմ, ականջ դրէք խոստովանութիւններուս: Այն ատեն պիտի կրնաք դատել թէ ձեր զաւակը ազատելու համար անպատիւ մէկը պիտի նկատէ՞ք զիս թէ ոչ:

Լէնօր, խորապէս յուզուած, մեղմօրէն պատասխանեց.

—Ի՞նչպէս կրնամ գէշ կերպով դատել ձեզ: Երկիցս կեանք պարգեւեցիք ինծի: Աստուծոյ կողմէ ղրկուած հրեշտակ մը աւելի ազնուութիւն չպիտի ընէր: Իմ երախտագիտութիւնս այնքան բարձր կը խօսի որ ուրիշ ձայնի չպիտի անսամ: Ժաննի սիրտը պիտի ունենամ՝ ձեզ մտիկ ըրած միջոցիս:

(Շարունակելի)